

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กนกศักดิ์ แก้วเทพ. เศรษฐศาสตร์การเมืองว่าด้วยชนวนร่วมสมัย : บทวิเคราะห์สหพันธ์ชาวนา
ชาวนไร่แห่งประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2530.

กนกศักดิ์ แก้วเทพ. จากสหพันธ์ชาวนาชาวนไร่แห่งประเทศไทยถึงสมาชิกชาคนจน. เศรษฐศาสตร์
การเมือง 3(ตุลาคม-ธันวาคม 2540) : 91-109.

โครงการทามูล. ผลการศึกษาเรื่อง "ความสำคัญของป่าบุ่งป่าทามต่อวิถีชีวิตชุมชน กรณีป่าบุ่งป่า
ทามบริเวณแม่น้ำมูลตอนกลาง". เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง "ป่าบุ่งป่าทาม พื้นที่
ชุ่มน้ำสำคัญแห่งอีสาน" โดย ฝ่ายความร่วมมือภาคเอกชน กรมส่งเสริมคุณภาพ
สิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, 1-2 พฤษภาคม 2538.

คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. นิคมอุตสาหกรรมในประเทศไทย. วารสารส่งเสริมการลงทุน
38 (2538) : 85-87.

คณะกรรมการประสานความช่วยเหลือเพื่อพัฒนาและมูลนิธิคอนราดอเดเนา. การประสานงานเพื่อ
แก้ไขปัญหาการข่มขู่โรงเรียนที่ทำเนียบรัฐบาล. เอกสารประกอบการสัมมนา ณ ห้อง
ภาณุรังสี โรงแรมรอยัลริเวอร์, 27-28 ตุลาคม 2537.

จักรพงษ์ ชนวรพงศ์. ผู้ประสานงาน โครงการส่งเสริมสนับสนุนประมงพื้นบ้านภาคใต้. สัมภาษณ์,
20 กุมภาพันธ์ 2540.

จิราวดี เสนาคำ, บก., เกษตรกรรมแผนใหม่. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์เทคโนโลยีเพื่อสังคม, 2535.

เชษฐา โชติกิจภิวาทย. เลขานุการเครือข่ายเกษตรกรภาคเหนือ. สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2540.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สถาบันวิจัยสังคม และคณะกรรมการประสานงานองค์กรเอกชนพัฒนา
ชนบท. จากนาข้าวสู่นากุ้ง : กระบวนการและผลกระทบทางกายภาพและสังคม กรณีหมู่
บ้านใน "ภาคใต้" และ "บริษัทธุรกิจการเกษตร". เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง
"วิกฤตการณ์ที่ดินเกษตรกรรมและทางเลือกในการแก้ปัญหา" ณ ห้องประชุมสารนิเทศ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กันยายน 2534.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สถาบันวิจัยสังคม และคณะกรรมการประสานงานองค์กรเอกชนพัฒนา
ชนบท. นโยบาย การจัดสรรที่ดินและผลกระทบ กรณีศึกษาหมู่บ้านใน "ภาคเหนือ" และ
"ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ". เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง "วิกฤตการณ์ที่ดิน
เกษตรกรรมและทางเลือกในการแก้ปัญหา" ณ ห้องประชุมสารนิเทศ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, กันยายน 2534.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สถาบันวิจัยสังคม และคณะกรรมการประสานงานองค์กรเอกชนพัฒนา
ชนบท. วิกฤตการณ์ที่ดินเกษตรกรรม. เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง "วิกฤตการณ์ที่
ดินเกษตรกรรมและทางเลือกในการแก้ปัญหา" ณ ห้องประชุมสารนิเทศ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, กันยายน 2534.

จอณี โอโดเชา. พ่อครัวใหญ่ผู้มีชวาคณจนและอดีตประธานเครือข่ายคน. สัมภาษณ์, 5 มีนาคม
2540.

จอห์น แมคคอนแนล. แปลโดย พระไพศาล วิสาโล. ศาสตร์และศิลป์การระงับความขัดแย้ง.
กรุงเทพมหานคร : เสริมศึกษาดี, 2538.

ฉันทนา บรรพศิริโชติ-หวันแก้ว และ อุษณีย์ ศิริสุนทรไพบูลย์. รายงานการประเมินผลการดำเนินงาน
ศูนย์ฝึกอบรมสิ่งแวดล้อม กลุ่มเพื่อนประชาชน พ.ศ. 2538-2539. ธันวาคม 2539.

ฉลาดชาย รมิตานนท์. การศึกษาสังคมไทยในแง่สังคมชาวนา : ข้อเสนอเบื้องต้น. สังคมศาสตร์
1(เมษายน 2525) : 161-215.

เฉลียว ฤกษ์รุจิณมถ. พฤติกรรมร่วม. สังคมศาสตร์มนุษยศาสตร์ 7 (พฤศจิกายน 2519-
พฤษภาคม 2520).

ไชยณรงค์ เศรษฐเชื้อ. เขื่อน-คนอีสาน. จัดพิมพ์โดยมูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพันธุ์พืชฯ, 2536.
(อัดสำเนา)

ไชยณรงค์ เศรษฐเชื้อ. เขื่อนในล้านนา. จัดพิมพ์โดยมูลนิธิคุ้มครองสัตว์ป่าและพันธุ์พืชฯ, 2536.
(อัดสำเนา)

ชัยพันธ์ ประภาสะวัต. ที่ปรึกษาสมาชิชาคนจน. สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2540 และ 20 พฤษภาคม
2540.

ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. หัวข้อทางเลือก : ความรุนแรงและการไม่ใช้ความรุนแรง. กรุงเทพมหานคร
: สำนักพิมพ์มูลนิธิโกลดคิมทอง, 2533.

ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. สันติทฤษฎีวิถีวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มูลนิธิโกลด
คิมทอง, 2538.

- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. ไตรลักษณ์รัฐในพุทธสังคมแห่งสยาม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2533.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิชและกฤษณา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา. สิ่งแวดล้อมกับความมั่นคง : ความมั่นคงของรัฐ ความไม่มั่นคงของราษฎร. กรุงเทพมหานคร : สถาบันศึกษาความมั่นคงและนานาชาติ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- ไชยรัตน์ เจริญสิน โสภาร. การเมืองแบบใหม่, ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่และวาทกรรมการพัฒนาชุดใหม่. 2538. (จัดสำเนา).
- ไชยรัตน์ เจริญสิน โสภาร. รัฐศาสตร์ การบริหารรัฐกิจ ทฤษฎี : หนึ่งทศวรรษรัฐศาสตร์แนววิพากษ์. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์วิจัยและผลิตตำรา มหาวิทยาลัยเกริก, 2540.
- ไชยรัตน์ เจริญสิน โสภาร. ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่/ขบวนการเคลื่อนไหวประชาสังคมในต่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์วิจัยและผลิตตำรา มหาวิทยาลัยเกริก, 2540.
- ครุณี ไพบูลย์พาณิชย์กุล. โลกสีเขียว หมุนได้ด้วยเงิน. Corporate Thailand 19(พฤศจิกายน 2540) : 61-71.
- เดชา ศิริภัทร และ วิจурย์ เลียนจ่ารัฐ. นิเวศวิทยาและขบวนการเคลื่อนไหวทางนิเวศวิทยา ปัจจุบัน. ปางขรรยสาร 2 (มีนาคม - พฤษภาคม 2530) : 26 - 33.
- เดชา ศิริภัทร. ที่ปรึกษาเครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือก. สัมภาษณ์, 7 กุมภาพันธ์ 2540.
- เด่น นิพันธ์. ผู้ใหญ่บ้านคงสาร ต.โพรงงาม อ.อากาศอำนวย จ.สกลนคร. สัมภาษณ์, 25 พฤษภาคม 2540.
- ทองเจริญ สีหารธรรม. พ่อครัวใหญ่กรณีปัญหาเขื่อนปากมูล. สัมภาษณ์, 9 กุมภาพันธ์ 2540.
- ทองดี บุญแสน. พ่อครัวใหญ่กรณี อุทยานภูพาน จ.สกลนคร. สัมภาษณ์, 5 เมษายน 2540.
- ธีรวัฒน์ นามดวง. ที่ปรึกษาสมัชชาคนจนและตัวแทนชาวบ้านกรณีเงินกู้. สัมภาษณ์, 15 กุมภาพันธ์ 2540
- ธรา บัวคำศรี. การเคลื่อนไหวทางพื้นที่และความเสี่ยงด้านสุขภาพของเกษตรกรในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภูมิศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2540.
- นันทโชติ ชัยรัตน์. ที่ปรึกษาสมัชชาคนจน. สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2540.
- นิตรัตน์ ทรัพย์สมบูรณ์. ที่ปรึกษาสมัชชาคนจน. สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2540.

- นิพนธ์ หัวพงศกร และคณะ. กลุ่มเศรษฐกิจของชาวบ้าน : ความสำเร็จและการอยู่รอด. รายงาน
 ประกอบการประชุมวิชาการประจำปี 2538. มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
 9-10 ธันวาคม, 2538.
- นฤต คิลให้อยู่สุข. พ่อครัวใหญ่กรณีปัญหาจาก. อ.กุดบาก จ.สกลนคร. สัมภาษณ์, 20 พ.ค.2540.
- บัญญัติ แก้วส่องและประกาศ ปิ่นตบแต่ง. รายงานประเมินผลโครงการเสริมสร้างความรู้
 ในการจัดการป่าแบบยั่งยืนในสังคมไทย. มูลนิธิฟื้นฟูชีวิตและธรรมชาติ เสนอต่อมูลนิธิ
 ไซมัวร์ โบลด์ ประเทศเยอรมัน, พฤษภาคม 2540.
- บัณฑิต ชนชัยเศรษฐวุฒิ. บทวิเคราะห์ความรุนแรงของสถานการณ์ความปลอดภัยในสถาน
 ประกอบการ บทเรียนจากเพลิงนรกเคเคอร์ ถึงรอเฮล ซอมเทีย. ใน มูลนิธิอารมณ
 พงศ์พจน์. คนปลอดภัยต้องมาก่อน , หน้า 1-30. กรุงเทพมหานคร : จัดพิมพ์โดยมูลนิธิ
 อารมณ พงศ์พจน์, 2540.
- บารมี ชัยรัตน์. ที่ปรึกษาสมัชชาคนจนและอดีตกองเลขานุการสทช.อ. สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์
 2540 และ 10 พฤษภาคม 2540.
- บุญมี คำเรือง. พ่อครัวใหญ่กรณีปัญหาเขื่อนสิรินธร. สัมภาษณ์, 16 พฤศจิกายน 2540 และ 15
 ตุลาคม 2540.
- บุญมี กรองธรรม. พ่อครัวใหญ่กรณีปัญหาเขื่อนราษีไศล. สัมภาษณ์ , 9 กุมภาพันธ์ 2540.
- บำรุง คะโยธา, ที่ปรึกษาสมัชชาคนจนและอดีตเลขาธิการสทช.อ. สัมภาษณ์, 15 มีนาคม 2540.
- ประสงค์ คอกถ้ำไย. ที่ปรึกษาเครือข่ายเกษตรกรภาคเหนือ. สัมภาษณ์, 30 กุมภาพันธ์ 2540.
- ประธาน สุวรรณมงคล. พฤติกรรมกลุ่มประท้วงในประเทศไทย. สังคมศาสตร์ 17 (เม.ย. - มิ.ย.
 2523) : 85- 106.
- ประกาศ ปิ่นตบแต่ง. เกษตรกรบวงจร : จินตภาพใหม่ของรัฐต่อเกษตรกร. ข่าวพอ.
 82(กันยายน 2532) : 5.
- ประกาศ ปิ่นตบแต่ง. โครงการจัดสรรที่ทำกินเพื่อผู้ยากไร้หรือนายทุน. สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์
 875(สิงหาคม 2534) : 25-26.
- ประกาศ ปิ่นตบแต่ง. แนวคิดและวิธีการในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม : บทสำรวจของสังคม
 จากเอกสาร. รายงานประกอบการเรียนวิชาสัมมนาองค์การ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2536.
- ประกาศ ปิ่นตบแต่ง. ขบวนการสิ่งแวดล้อมยุคหลัง Modernism. รวมพจนาน. 1 (มิ.ย.- ต.ค.2537)
 : 46 - 66.

- ประกาศ ปิ่นตบแต่ง. ความขัดแย้งในการใช้ทรัพยากรดิน น้ำ ป่า : กรณีการประชุมประท้วงของประชาชนในรอบ 1 ปี ของรัฐบาลชวน (ก.ย.2536 - ต.ธ.2537) (อัคราณา) จัดพิมพ์โดยสถาบันนโยบายศึกษา, 2538.
- ประกาศ ปิ่นตบแต่ง. ขบวนการประชาชนด้านสิ่งแวดล้อมในประชาธิปไตยแบบรากหญ้า. เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง "2500 ปี ประชาธิปไตยกับขบวนการประชาชน" จัดโดยอาศรมความคิดเพื่อจรรโลงประชาธิปไตย คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยเกริก., 2539.
- ประกาศ ปิ่นตบแต่ง. การเมืองบนท้องถนน : 99 วันสมัชชาคนจน. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์วิจัยและผลิตตำรา มหาวิทยาลัยเกริก, 2540.
- ประกาศ ปิ่นตบแต่งและนฤมล หับจุมพล. การเคลื่อนไหวของขบวนการประชาชนในชนบทกับการปราบปรามของรัฐ (ช่วงหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 - ปัจจุบัน)
รัฐศาสตร์สาร. 3(2539) : 68-90.
- ประสิทธิ์พร กาห่อนศรี. ที่ปรึกษาสมัชชาคนจน. สัมภาษณ์, 15 พฤศจิกายน 2540.
- ประสม เพชรจำรัส. อดีตผู้นำนักศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ยุคปี 2500. สัมภาษณ์, 15 ธันวาคม 2540.
- ปราโมทย์ ผลภิญโญ. การจัดการฟื้นฟูป่าชุมชนโดยองค์กรชาวบ้านกรณีศึกษาป่าดงเค็ง อ.พนมไพร จ.ร้อยเอ็ด. เอกสารประกอบการสัมมนา "หนึ่งทศวรรษปัญหาอุทกภัยพิบัติ" จัดโดยโครงการฟื้นฟูชีวิตและธรรมชาติ, 9 ตุลาคม 2539.
- ปราโมทย์ ผลภิญโญ. เจ้าหน้าที่โครงการป่าชุมชน. สัมภาษณ์, 1 มิถุนายน 2540.
- ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์. เศรษฐศาสตร์สีเขียวเพื่อชีวิตและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- ผา กรองธรรม. พ่อครัวใหญ่เขื่อนราษีไศล. สัมภาษณ์, 20 พฤษภาคม 2540 และ 15 พฤศจิกายน 2540.
- ผาสุก พงษ์ไพจิตร และคริส เบเคอร์. เศรษฐกิจการเมืองไทยสมัยกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.), 2539.
- พฤทธิสถาน ชุมพล, ม.ร.ว.. แนวทฤษฎีการรวมกลุ่มในสังคมไทย และ "กลุ่มอิทธิพล" หลัง 14-15 ตุลาคม 2516. วารสารธรรมศาสตร์ 3(พฤษภาคม 2517) : 134-59.
- พฤทธิสถาน ชุมพล, ม.ร.ว.. ระบบการเมือง ความรู้เบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2531.

- พฤทธิสาณ ชุมพล, ม.ร.ว.. นิเวศนิยม (Ecologism). เอกสารประกอบการสอน วิชาสัมมนาหลักวิชาการเมืองปัจจุบัน คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (สรุปความและเรียบเรียงจาก Andrew Dobson, Green Political Thought, London : Routledge, 1994.), 2535.
- พฤทธิสาณ ชุมพล, ม.ร.ว.. กลุ่มผลักดัน (Pressure Groups). เอกสารประกอบการบรรยายวิชาการเมืองการปกครองสหราชอาณาจักร (Gov.&Pol of UK) คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- พัชรี ชนะมัย. รูปแบบการกำหนดนโยบายของรัฐบาลไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีนโยบายอุตสาหกรรมรถยนต์ พ.ศ.2505-2525. รายงานวิจัยเสนอสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2527. (อัดสำเนา).
- พิชชา รัตนติลภ ฅ ภูเก็ต. ระบบทุนวิดิเลือกตั้ง. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์วิจัยและผลิตตำรามหาวิทยาลัยเกริก, 2537.
- ไพจิตร ศิลารัตน์. พ่อครัวใหญ่กรณีปัญหาเขื่อนราษีไศล. สัมภาษณ์, 12 พ.ค.2540.
- ไพศาล วงศ์วรสิทธิ์. สร้างสันติด้วยมือเรา. กรุงเทพมหานคร : กลุ่มประสานงานศาสนาเพื่อสังคม, 2533.
- พนา ใจตรง. ที่ปรึกษาสามัญชนคนจนกรณีปัญหาเขื่อนปากมูล. สัมภาษณ์, 18 พฤษภาคม 2540.
- พรพนา กัญเจริญ. การจัดการและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรของชุมชนน้ำสงคราม. เอกสารประกอบการเสวนาเชิงวิชาการเรื่อง “โครงการพัฒนากับผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม : กรณีโครงการน้ำสงคราม ฅ ห้องประชุมสารนิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 25 ธันวาคม 2540.
- ปานุ แยมศรี. อิทธิพลและอำนาจของกลุ่มอิทธิพลด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่อการตัดสินใจของรัฐบาล : ศึกษาเฉพาะกรณีการคัดค้านการสร้างเขื่อนน้ำโจน 2525-2529. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- มณีรัตน์ มิตรปราสาท. การก่อตัวขององค์กรประชาชนกับการเสริมอำนาจประชาชน : ศึกษากรณีชุมชนประมงพื้นบ้าน อ.สีเกา จ.ตรัง. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- มหาดไทย, กระทรวง. เอกสารเรื่อง “แนวทางการปรับปรุงระบบการบริหารเรื่องราวจังหวัดทุกกระทรวงมหาดไทย”, 2538. (อัดสำเนา)
- มูลนิธิโลกสีเขียว. สถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทย 2537. อัมรินทร์ พรินต์ติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2538.

- มูลนิธิโลกสีเขียว. สถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทย 2538. อัมรินทร์ พรินตัง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2539.
- มูลนิธิโลกสีเขียว. รวมกฎหมายสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร : จัดพิมพ์โดย มูลนิธิโลกสีเขียวและ สภานายความ, 2538.
- มุขะเสนา หงไพร. พ้อคร้วใหญ่สมัชชาคนจน เครือข่ายเกษตรกรภาคเหนือ. สัมภาษณ์, 5 มีนาคม 2540.
- มนตรี เจนวิทย์การ. กลุ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจในประเทศไทย : ข้อคิดบางประการในแง่กฎหมาย นโยบายสาธารณะ และกระบวนการเมือง. วารสารธรรมศาสตร์ 2(กุมภาพันธ์ 2515) : 41-78.
- มนตรี เจนวิทย์การ. สรุปประมวล : บทบาทการต่อสู้ทางการเมือง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528.
- มี กันหา. พ้อคร้วใหญ่กรณีปัญหาอุทยานภูสิงห์ จ.ศรีสะเกษ. สัมภาษณ์, 20 มีนาคม 2540.
- ไมตรี อินทุสุต. กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง : ความหมายและแนวการศึกษา. รัฐศาสตร์นิเทศ 1 (มิถุนายน 2521) : 69-165.
- เย็น ชาร์ป. แปลโดย นุชริย์ ชลคุป. ด้านรัฐประหาร. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง, 2536.
- โยธิน กัลดุง. แปลโดย สมชัย เย็นสบาย. พุทธสันติวิธีทฤษฎีเชิงโครงสร้าง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง, 2538.
- รัศมี ชัยชาติ. พ้อคร้วใหญ่กรณีปัญหาอุทยานภูเก้า จ.หนองบัวลำภู. สัมภาษณ์, 15 พฤศจิกายน 2540.
- ริคาโด คาร์เรเร. แปลโดย นุชนารถ เนตรประเสริฐศรี. การปลูกป่าเชิงพาณิชย์-งษ์โลกได้จน แหกคอก. จัดพิมพ์โดยมูลนิธิฟื้นฟูชีวิตและธรรมชาติ, 2540. (อัดสำเนา)
- เลื่อน ศรีสุโพธิ์. พ้อคร้วใหญ่กรณีป่าไม้ที่คืนอีสาน. สัมภาษณ์, 16 พฤศจิกายน 2540.
- วิชนี บุณนาค. การระดมพลังและการเข้าร่วมการคัดค้านการสร้างกระเช้าลอยฟ้าโดยสุเทพ : การศึกษาแนวคิดวิทยาสังคม, วิทยานิพนธ์สังคมวิทยา มหาวิทยาลัย คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530.
- วิฑูรย์ เพิ่มพงศาเจริญ. ข้อพิจารณาบางประการต่อขบวนการและทางเลือกในอนาคตของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในสังคมไทย. ปารายสาร 2 (มีนาคม - พฤษภาคม 2530) : 39 - 42.

- วนิดา ดันตวิทยาพิทักษ์. ที่ปรึกษาสมัชชาคนจน. สัมภาษณ์, 9 พฤษภาคม 2540, 10 พฤษภาคม 2540, 4 กันยายน 2540 และ 15 กันยายน 2540.
- วีรพล ไสกา. ที่ปรึกษาสมัชชาคนจน. สัมภาษณ์, 10 มีนาคม 2540 และ 20 กันยายน 2540.
- วราลักษณ์ อธิพิทโธหาร. ผลกระทบของโครงการโงงซิมูลกับแนวทางการจัดการทรัพยากรน้ำอีสาน. ใน รายงานการศึกษา โครงการฟื้นฟูระบบนิเวศน์ในภูมิภาคอินโดจีนและพม่า (TERRA) คณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศูนย์ข้อมูลป๋อพช.อีสาน, 2539.
- ศิริพันธ์ ถาวรทิวังษ์. พฤติกรรมรวมหมู่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : บริษัททุ่งศิลป์การพิมพ์ จำกัด, 2529.
- สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา. ป่า-ที่ดินและคนจน. : ทางออกที่เป็นธรรม. จัดพิมพ์โดยสถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา, 2535.
- สนั่น ชุตกุล. ที่ปรึกษาสมัชชาคนจนกรณีเขื่อนราษีไศลและผู้ประสานงานโครงการทาบมูล. สัมภาษณ์, 27 กันยายน 2540.
- สมัชชาคนจน. สรุปมติคณะรัฐมนตรีและผลการเจรจา 22 เมษายน 2539(การประชุมย่อยที่ 1 ยุครัฐบาลบรรหาร). จัดพิมพ์โดยสมัชชาคนจน, 2539. (อัดสำเนา).
- สมัชชาคนจน. อุปสรรคและแนวทางการแก้ไขปัญหาสมัชชาคนจน 13 สิงหาคม 2539(การประชุมตรวจราชการ). จัดพิมพ์โดยสมัชชาคนจน, 2539. (อัดสำเนา).
- สมัชชาคนจน. สรุปข้อเรียกร้องประกอบการเจรจแก้ไขปัญหสมัชชาคนจน. จัดพิมพ์โดยสมัชชาคนจน, 2540. (อัดสำเนา).
- สมัชชาคนจน. ใบแถลงข่าวสมัชชาคนจนระหว่างการชุมนุมย่อยที่ 2 ฉบับที่ 1-60. จัดพิมพ์โดยสมัชชาคนจน, จัดพิมพ์โดยสมัชชาคนจน, 2540. (อัดสำเนา).
- สมัชชาคนจน. เอกสารแถลงข่าวสมัชชาคนจนชะตากรรมคนจนไทยวันนี้. ณ.สโมสรผู้สื่อข่าวต่างประเทศ(อัดสำเนา), จัดพิมพ์โดยสมัชชาคนจน, มีนาคม 2540. (อัดสำเนา).
- สมัชชาคนจน. สรุปมติคณะรัฐมนตรีและผลการเจรจาชุมนุมใหญ่ 99 วัน ทวงสัญญาครั้งที่ 2 ยุครัฐบาลชวลิต. เล่มที่ 1. จัดพิมพ์โดยสมัชชาคนจน, 2540 (อัดสำเนา).
- สมัชชาคนจน. สรุปมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหสมัชชาคนจนที่ดำเนินมาหลังวันที่. 29 เมษายน 2540 รวม 15 มติ ยุครัฐบาลพลเอกชวลิต. ขงใจยุทธ. จัดพิมพ์โดยสมัชชาคนจน, 2540. (อัดสำเนา).
- สมัชชาคนจน. ข้อเสนอเรื่องรัฐธรรมนูญต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ. จัดพิมพ์โดยสมัชชาคนจน. จัดพิมพ์โดยสมัชชาคนจน, 2540 (อัดสำเนา).

- สมชัย ศิริชัย. พ้อคร้วใหญ่และประธานเครือข่ายเกษตรกรภาคเหนือ. สัมภาษณ์, 10 กุมภาพันธ์ 2540.
- สมบุญ สีคำดอกแก. ประธานสภาเครือข่ายผู้ป่วยจากการทำงานฯ. สัมภาษณ์, 15 พ.ค. 2540.
- สุริชัย หวันแก้ว. การใช้ทรัพยากรกับความขัดแย้งทางสังคม : พลวัตของการเป็นนิกส์กับทางเลือกการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- สุริชัย หวันแก้ว และคณะ (บก.). สารพินกับสังคมนิกส์ : จากคลองเคเตถึงกาญจนบุรี. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- สุวิทย์ วัฒน. ที่ปรึกษาสมัชชาคนจนและผู้จัดการมูลนิธิพัฒนาที่อยู่อาศัย. สัมภาษณ์, 10 ธ.ค. 2540.
- สุธี ประศาสน์เศรษฐ. แปดญาติที่ด้วยสมัชชาคนจน. เศรษฐศาสตร์การเมือง 1 (เมษายน 2540) : 94-101.
- สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6. กรุงเทพมหานคร : จัดพิมพ์โดยสำนักนายกรัฐมนตรี, 2530.
- สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. ศูนย์บริการประชาชน. การดำเนินการแก้ไขปัญหาดตามข้อเรียกร้องของสมัชชาคนจน. จัดพิมพ์โดยศูนย์บริการประชาชน สำนักนายกรัฐมนตรี, 2540.
- เหลาไท นิลนวล. ที่ปรึกษาสมัชชาคนจนและผู้ประสานงานสมัชชาชาวนาชาวไร่อีสานฯ. สัมภาษณ์, 20 มีนาคม 2540. และ 16 พฤศจิกายน 2540.
- อนุสรณ์ ลิ้มมณี. ที่มาด้านโครงสร้างของนโยบายการร่วมมือระหว่างรัฐกับทุน : การวิเคราะห์เชิงเศรษฐกิจการเมืองเกี่ยวกับการปรับกลไกของรัฐไทย. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์วิจัยและผลิตตำรา มหาวิทยาลัยเกริก, 2539.
- อนิษฐ์ ป็องกัย. ลำน้ำพอง : สายน้ำแห่งชีวิตพรวนปลา. จัดพิมพ์โดยโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูน้ำพอง. (ม.ป.ป.)
- อาณัติ อาภาภิรม. แผนพัฒนาด้านการเกษตรเน้นความร่วมมือระหว่างรัฐบาลและเอกชน. เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง "แผนฯ 5 : ปฎิรูปเศรษฐกิจ" จัดโดยคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 22-23 กุมภาพันธ์ 2525.
- เอนก เหล่าธรรมทัศน์. มองเศรษฐกิจการเมืองไทยผ่านการเคลื่อนไหวของสมาคมธุรกิจ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คบไฟ, 2539.
- อมรา พงศาพิชญ์ และปรีชา ฤวิทร์พันธ์(บก.). ระบบอุปถัมภ์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

บทวิจารณ์

- Adams, W.M. Green Development. Environment and sustainability in the Third World. London and New York : Routledge, 1990.
- Amin, Samir. Social Movements at the Periphery. In Wignaraja, Ponna , ed. New Social Movements In The South, pp 76-100. London & New Jersey : ZED Books, 1993.
- Anek Laothomatas. The structure of the Field of Extrabureaucratic Forces. A paper presented at a panel on "The Study of Thai Politics" at the annual meeting of the Association for Asian Studies Boston, April 10-12, 1987.
- Baer, Denisel and Bositis, Devid Politics and Linkage In a Democratic Society.New Jersey : Prentise Itall, 1993.
- Bahro, Rudolf. translated by Mary Tyle. Building The Green Movement. London : New Society Publishers, 1986.
- Blumer, Herbert. Collective Behavior. In A.M. Lee, ed. A New Outline of the Principles of Sociology, : 167-219 New York : Barnes and Noble.1946.
- Blumer, Herbert. Social Movements. In A.M. Lee, ed. Principles of Sociology. New York : Barnes and Noble. 1955 : 99-220 .
- Blumer, Herbert. Collective Behavior. In A.M. Lee, ed Principles of Sociology. New York : Barnes and Noble. 1969.
- Blumer, Herbert. Relative Deprivation, Rising Expectations, and Black Militancy. Journal of Social Issues, 32(1976):119-137.
- Capra, F. and Spretnak, C.. Green politics. The global promise. New York : Dulton. 1984.
- Castles, F. G.. Pressure groups. London : Routledge and KEGAN PAUL, 1967.
- Christensery, Scott R. and Sian Walla Ammon. Institutional and Political Base of Growth Inducing Policies in Thailand. London : University of London, 1993.
- Cohen, Jean L. And Andrew Arator. Civil Society and Political Theory. Cambridge : the MIT Press,1992.
- Dalton, Russell and Kuechler, Manfred, eds. Challenging the Political Order : New Social and Political Movements in Western Democracies. London : Polity Press, 1990.
- Dobson, Andrew, ed. The Green Reader. London : Andre Deutsch, 1991.

- Dobson, Andrew. Green Political Thought. London and New York : Routledge, 1994.
- Eder, Klaus. A New Social Movement. Telos 52 (Summer 1982) : 5-20.
- Eder, Klaus. The New Politics of Class, Social Movements and Cultural Dynamics in Advanced Societies. London, Newbery Park and New Delhi : SAGE Publications, 1993.
- Eisinger, Peter. The Condition of Protest Behavior in America Cities. American Political Science Review 67(1973) : 11-28.
- Embree, John F. Thailand-A Loosely Structure Social System. American Anthropologist 52(1990) : 181-93.
- Eyerman, Ron ,and Jamison, Andrew. Social Movements, A Cognitive Approach. London : Polity Press, 1991.
- Escobar, Arturo. Reflection On Development : Grassroots approaches and alternative politics in the Third World. FUTURE 5(June 1992) : 411-36.
- Escobar, Arturo. Imagining a Post-Development Era? Critical Thought, Development and Social Movements. Social Texts 31(1993) : 20-54.
- Frank, Andre and Fuentes, Matar. Ten theses on Social Movements. World Development 2(February 1992) : 179-191.
- Freeman, Jo. The Origins of the Women's Liberation Movement. American Journal of Sociology 78(1973):792-811
- Friedman.-Debra. Why Workers Strike : Individual Decisions and Structural Constraints. in Michael Hechter, ed. The Micro Foundations of Macro Sociology. pp 250-283. Philadelphia : Temple University Press. 1983.
- Fireman, Bruce and William H. Gamson. Utilitarian Logic in the Resource Mobilization Perspective. in Mayer N. Zald and John D. McCarthy,ed. The Dynamics of Social Movements. pp 8-45. Cambridge : MA:Winthrop, 1979.
- Gale, Richard P. Social Movements and the State : The Environmental Movement, Counter Movement, and Governmental Agencies. Sociological Perspectives 29(1986):202-240.
- Gamson, William A.. The Strategy of Social Protest. Homewood, IL : Dorsey. 1975.
- Gorz, Andre. Ecology as Politics. London : Pluto Press limited, 1980.

- Gurney, J.N. and K.T. Tierney. Relative Deprivation and Social Movements: A Critical Look at Twenty Years of Theory and Research. *Sociological Quarterly* 23(1982) : 33-47
- Gurr, T.R. Why men rebel. Princeton, NJ. : Princeton University Press, 1979.
- Habermas, Jurgen. Legitimation Crisis. Boston : Beacon. 1973.
- Habermas, Jurgen. New Social Movements. *Telos* 49 (fall 1981) : 33-37.
- Hajer, Maarten. The Politics of Environmental Discourse. Ecological Modernization and the Policy Process. Oxford : Clarendon Press, 1995.
- Heberle, Rudolph. Social Movements: An Introduction to Political Sociology. New York : Appleton-Century-Crofts. 1951.
- Hewison, Kevin. Power and Politics in Thailand. Manila : Journal of Contemporary Asia Publishers, 1992.
- Hewison, Kevin, ed. Political Change in Thailand : democracy and participation. London : Routledge, 1997.
- Hobsbawm, E.J. Primitive Rebels. New York : W.W. Norton. 1965.
- Inglehart, R. The Silent Revolution : Changing Values and Political Styles Among Western Publics. Princeton, NJ : Princeton University Press. 1977.
- Jarin Boonmathya. Peasant Movement and Organization : A Case study of Esan small Farmers' Assembly [ESFA] in Northeastern Thailand, M.A. Thesis Institute of Social studies The Hague, 1995.
- Jenkins, J. Craig and Perrow, Charles. Insurgency of the Powerless : Farm Workers' Movements (1946-1972). *American Sociological Review* 42(1977):249-268.
- Jenkins, J. Craig. Resource Mobilization Theory and the Study of Social Movements. *Annual Review of Sociology* 9(1983):527-553. 1983.
- Jenkins, J. Craig. Resource Mobilization Theory and the study of Social Movements, *Annual Review of Sociology*, 1983 (9) : 527-553.
- Jennett, Christine, ed. Politics of the Future. The role of social movements. Melbourne : Macmillan company, 1989.
- Le Bon, Gustave. The Crowd : A Study of the Popular Mind. New York : Viking Press. 1960.
- Linz, Juan J.. An Authoritarian Regime : Spain. in Allard, Erick and Rokkan. Eds. Mass Politics : Study in Political Sociology.: 251-83. New York : Free Press, 1970 .

- Lipsky, Michael. Protest as a Political Resource. American Political Science Review 62(December 1968) : 1144-1158.
- Kitschelt, Herbert P. Political Opportunity Structures and Political Protest. British Journal of Political Science 16(1968):57-85.
- Klandermans, Bert. New Social Movements and Resource Mobilization : The European and the American Approach. Journal of Mass Emergencies and Disasters ,4 (1986).
- Klandermans, Bert. Organizing for change : Social movements organizations in Europe and the United States. In Klandermans, B. ; Kriesi, H. ; Tarrow, S. , eds. International Social Movement Research, Vol.2. Greenwich, Conn : JAI Press, 1989.
- Kothari, Rajini. Party and State in Our Times : The Rise of Non-party Political Formations. Alternatives 4(spring 1984) : 541-63.
- Kothari, Rajini. Mass Classes and the State. In Wignaraja, Ponna , ed. New Social Movements In The South ,pp 59-75. London & New Jersey : ZAD Books, 1993.
- Kriesi, H . From Structure to Action : Social Movement Participation across Cultures. In Klandermans, B. ; Kriesi, H. and Tarrow, S. (eds.) International Social Movement Research, Vol.1 Greenwich, Conn. : JAI Press, 1988.
- Koopmans, Ruud. New Social Movement and Changes in Political Participation in Western Europe. paper prepared for the panel Political Participation I IPSA World Congress, Berlin, August 21-25, 1994.
- Landsberger, A.H. Rural Protest : Peasant Movements and Social Change. London Macmillan Press, 1974.
- McAdam, Dough. Political Process and the Development of Black Insurgency,1930-1970. Chicago : University of Chicago, 1982.
- McCarthy, John D. and Mayer N. Zald. The Trend of Social Movements in America: Professionalization and Resource Mobilization. Morristown, NJ : General Learning Press. 1973.
- McCarthy, John D. Resource Mobilization and Social Movements: A Partial Theory. American Journal of Sociology 82(1977):1212-41.
- Maheu, Louis, ed. Social Movement and Social Class. London : SAGE Publication LTD, 1995.
- Melucci, A. Nomads of the Present. London : Hutchinson Radius/ Philadelphia : Temple,

1989.

- Merchant, Carolyn. Radical Ecology. The Search for a Livable World. New York and London : Routledge, 1992.
- Melucci, Alberto. The New Social Movements: A Theoretical Approach. Social Science Information 19(1980) : 199-226.
- Michels, Robert. Political Parties. New York: Dover. 1959.
- Montri Jenvidyakarn. Political Control and Economics Influence : a Study of Trade Associations in Thailand. Ph.D. Dissertation , University of Chicago, 1982.
- Morell, David and Chai-Anan Samudavanija. Political Conflict in Thailand : Reform, Reaction, Revolution. Cambridge, Massachusetts : Oelgeschlager, Gunn and Hian, 1981.
- Mundo, Phillip A. Interest Groups. Chicago : Nelson-Hall, 1992.
- Nedelmann, B. New Political Movements and change in Processes of Interest Mediation. Social Science Information 6 (1984) : 1029-1048.
- Naruemon Thabchumpon. The Role of Grassroots NGOs in Political Reform in Thailand : Democracy behind Civil Society. M.A. Dissertation, Department of Politics, The university of Leeds, 1997.
- Oberschall, Anthony. Social Movements Ideologies, Interests and Identities. New Brunswick (USA) and London (UK) : Transaction Publishers, 1993.
- Oberschall, Anthony. Social Conflict and Social Movements. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall, 1995.
- O' Connor, James. The Fiscal Crisis of the State. New York: St. Martin's. 1973.
- Offe, C. New Social Movements : Challenging the Boundaries of Institutional Politics. Social Research 52(1985), 817-68.
- Olson, M. The Logic of collective action : Public goods and the theory of groups. Cambridge and Massachusetts. : Harvard University Press, 1971.
- Paehlike, Robert C. Environmentalism and the Future of Progressive Politics. New Haven and London : Yale University Press, 1989.
- Parajuri, Pramod. Power and Knowledge in developments discourse : new social movements and the state in India. Social Science 121(1991) : 173-190.

- Park, Robert E. On Social Control and Collective Behavior. Chicago : University of Chicago Press, 1967.
- Princen, Thomas and Finger, Matthias. Environmental NGOs in World Politics. Linking the Local and the global. London and New York : Routledge, 1994.
- Prudhisan Jumbala. Towards a Theory of Group Formation in Thai Society and Pressure Groups in Thailand after the October 1973 Uprising. Bangkok : Faculty of Political Science, Chulalongkorn University, 1974.
- Prudhisan Jumbala. Mobilization, Movement Formation and Politicization : Environment Related Case form Southern Thailand. Paper presented at The Thai Studies Conference, London, 1993.
- Prudhisan Jumbala and Maneerat Mitprasat Non-Government development organization : Empowerment and environment. in Kevin, Hewison, ed. Political Change in Thailand democracy and participation, pp 195-216. London : Routledge, 1997.
- Rahnenma, Majid. Power and regenerative processes in micro spaces. Social Science 117 (August, 1988) : 361-75.
- Ratana Boonthaya. Peasant Resistance and Ideology : A Case Study Thai Peasantry During 1950s-1980s. M.A. Thesis Institute of Social studies, The Hague, 1986.
- Ratana Boonthaya. Contested Concepts of Development in Rural Northeastern Thailand. Ph.D. Dissertation , University of Washington, 1997.
- Richardson, Jeremy J. Pressure Groups . Oxford : Oxford University Press, 1993.
- Rucht, Dieter, ed. Research On Social Movements : The State of the Art in Western Europe and the U.S.A. Corlorado : Campus Verlag, Frankfurt am Main Westview Press, Boulder, 1991.
- Sachs, Wolfgang. Global Ecology. A New Arena of Political Conflict. London and New Jersey : ZED Books, 1993
- Saifon Chooprachar. Peasant Movement in Thailand. Collected by CCA-URM Rural Concerns, May 1977. (unpublished paper).
- Scott, A. Ideology and the New Social Movement, London : Unwin Hyman, 1990.

- Sethi, Harsh. Survival and Democracy : Ecological damage The Rise of ecological movements. in Wignaraja, Ponna , ed. New Social Movements In The South, pp 122-48. London & New Jersey : ZED Books, 1993.
- Sethi, Harsh. Action Groups in the New Politics. in Wignaraja, Ponna , ed. New Social Movements In The South, pp 230-55. London & New Jersey : ZED Books, 1993.
- Shiva, Vandana. The Violence of the Green Revolution. Third Word Agriculture, Ecology and Politics. Penang , Malaysia : Third Word Network, 1991.
- Smil, Vaclav. Global Ecology. Environmental change and social flexibility. London and New York : Routledge, 1993.
- Smelser, N.J. Theory of Collective Behavior. London : Routledge & Kegan Paul, 1962.
- Smelser, N.J, ed. Handbook of Sociology, Beverly Hills, Calif. : Sage, 1988.
- Snow, David A. Organization, Ideology and Mobilization: The Case of Nichiren Shoshu of America. In D.G. Bromley and P.E. Hammond, eds. The Future of New Religious Movements. Macon GA : Mercer University Press. 1986.
- Stewards, Michael. Radical Protest and Social Structure. New York: Academic Press. 1976.
- Simons, Herbert W. Requirements, Problems, and Strategies: A theory of Persuasion for Social Movements. Quarterly Journal of Speech 56(1970):1-11.
- Suchit Bunbongkarn. Contemporary Thai Political Development : Another test for Political Balance. Bangkok : American Studies Program, Chulalongkorn University, 1986.
- Suchit Bunbongkarn. Election and Democratization in Thailand. In Talog, R.H. ,ed. The Politics of Elections in Southeast Asia. Singapore : Institute of Southeast Asia Studies, 1996.
- Suchit Bunbongkarn. The Military in Thai Politics, 1981-1986. Southeast Asia Affair, Singapore : Institute of Southeast Asia Studies, 1987.
- Suchit Bunbongkarn. State of the Nation Thailand . Singapore : Institute of Southeast Asia Studies, 1996.
- Suchit Bunbongkarn. Thailand in 1995 : The more Things Change, The More They Remain The Same, Singapore : Institute of Southeast Asia Studies, 1996.

- Surichai Wun' Gaeo . Environment & Participation. Ecological Movements and the Challenges to Sustainable Development in Thailand. The Final version of an earlier draft prepared with the support of the "Reflections on Development Program" of the Rockefeller Foundation at Bellagio, Italy in 1992.
- Tanabe, Shigeharu. Ecology and Practical Technology. Peasant Farming Systems in Thailand. Bangkok and Cheyenne : White Lotus, 1994.
- Tarrow, Sidney. Social Movements, Resource Mobilization and Reform during Cycles of Protest. Western Studies Program Project, Social Protest and Policy Innovative Work, Paper-1. Ithaca, New York : Cornell University. 1982.
- Tarrow, Sidney. Power in Movement. Social Movements, Collective Action and Politics. London : Cambridge University Press, 1994.
- Thitinan Pongudhirak. Thailand's media : Whose watchdog. In Kevin, Hewison, ed. Political Change in Thailand : Democracy and Participation, pp 217-232. London : Routledge, 1997.
- Tilly, Charles. The Formation of National States in Western Europe. Princeton, NJ : Princeton University Press. 1975.
- Tilly, Charles. From Mobilization to Revolution. Reading, MA : Addison-Wesley. 1978.
- Tilly, Charles. Repertoires of Contention in America and Britain, 1750-1830. In Mayer N. Zald and John D. McCarthy, ed. The Dynamics of Social Movements, . Cambridge, MA:Winthrop. 1979.
- Tilly, Charles, ed. Social Movements and National Politics. In Charles Bright and Susan Harding, eds. State making and Social Movements. Michigan : University of Michigan Press, 1984.
- Tilly, Charles, Louis Tilly and Tilly, Richard. The Rebellious Century, 1830-1930. Cambridge and MA : Harvard University Press. 1975.
- Touriane, Alaine. The Self-Production of Society. Translated by Derak Coltman. Chicago and London : The University of Chicago Press, 1977.
- Touriane, Alaine. The voice and the eye. New York : Cambridge University Press, 1981.
- Touriane, Alaine. An Introduction to the Study of Social Movements. Social Research 52(April), 1985.

- Touriane, Alaine. Translated by David Maceg. Critique of Modernity Oxford & Cambridge : Blacknell, 1995.
- Turner, Ralph. The Public Perception of Protest. American Sociological Review 34(1969) : 815-831.
- Wignaraja, Ponna , ed. New Social Movements In The South. London & New Jersey, 1993.
- Wilson, David A. . Politics in Thailand. Ithaca : Cornell University Press, 1962.
- Wolf, Eric. Peasant Wars of the Twentieth Century. New York : Harper & Row. 1969.
- Yearley, Steren. The Green Case. A sociology of environmental issues, arguments and politics. London : Harper Collins Academic, 1991.
- Zald, Mayer N. And John D. McCarthy. Organizational Intellectuals and the Criticism of Society. Social Service Review 49(1975):344-362.
- Zald, Mayer N.. Religious Groups as Crucibles of Social Movements. In Mayer N.Zald and John D. McCarthy, eds. Social Movements in an Organizational Society, pp 67-96. New Brunswick, NJ : Transaction Books. 1987.
- Zald, Mayer N. and Mc Carthy, John D. In an Organizational Society. Collected Essays New Brunswick (USA) and London (UK) : Transaction Social Movements Publishers, 1990.

ภาคผนวก ก.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลำดับเหตุการณ์ช่วงการประชุมใหญ่ ยกที่ 2 สมัชชาคนจน (25 มกราคม- 2 พ.ค.2540)*

เดือนมกราคม 2540

7-8 มกราคม

-การประชุมพ่อครัวใหญ่สมัชชาคนจน ที่มูลนิธิศุภนิมิต บุญอึ้ง จ.บุรีรัมย์ เตรียมเคลื่อนทัพใหญ่ครั้งสุดท้าย ที่ประชุม มีมติเลื่อนการเจรจาที่รัฐบาลได้นัดหมายไว้กับสมัชชาคนจนในวันที่ 15-17 มกราคม

-สมัชชาคนจนออกแถลงการณ์ ประกาศนิตินี้เผยแพร่ปลายเดือนมกราคม เลื่อนการเจรจากับรัฐบาลในวันที่ 15-17 มกราคม ที่ทำเนียบรัฐบาล แถลงการณ์ระบุว่า การนัดหมายที่เข้าชื่อ ทำให้การเจรจาไม่เป็นจริง เนื่องจาก สถานที่เจรจาอยู่คนละแห่ง ขณะที่คณะเจรจาประกอบด้วยรัฐมนตรีและหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง เป็นชุดเดียวกัน ประการต่อมา เวลาเพียง 3 วัน ไม่เพียงพอต่อเกษตรกรทุกกลุ่ม ประการสุดท้าย มีการปลุกระดมกลุ่มสนับสนุนเขื่อนแก่งเสือเต้น โดยนายอุบลศักดิ์ บัวหลวงงาม อดีตสส.พรรคความหวังใหม่ ชมรมกำนันผู้ใหญ่บ้านแห่งประเทศไทยและผู้นำราชการจังหวัด เพื่อเดินทางมาชุมนุมระหว่างการเจรจา อันจะทำให้เกิดการเผชิญหน้า

14 มกราคม

-สมัชชาคนจนประกาศชุมนุมใหญ่ วันที่ 25 มกราคม 2540 และได้เข้าพบนายชิงชัย มงคลธรรม ซึ่งแจ้งขอเลื่อนการเจรจา ที่ทำเนียบรัฐบาล

16 มกราคม

ตัวแทนสมัชชาคนจนเข้าพบนายชิงชัย มงคลธรรม เพื่อยื่นข้อเรียกร้อง และนัดหมายสรุปความคืบหน้าและอุปสรรคของแต่ละกลุ่มปัญหา

23 มกราคม

-การประชุมร่วมระหว่างภาคราชการกับสมัชชาคนจน กลุ่มปัญหาโครงการพัฒนาของรัฐ กลุ่มปัญหาป่าไม้ที่ดิน กลุ่มปัญหาชุมชนแออัด กลุ่มเกษตรกรทางเลือก ที่ทำเนียบรัฐบาล เพื่อสรุปความคืบหน้าและอุปสรรคการแก้ไขปัญหาร่วมกันก่อนการเจรจา

*สรุปจาก รายงานสรุปสถานการณ์การเคลื่อนไหวโดยกองเลขาอนุการสมัชชาคนจน โดยการเอื้อเฟื้อของคุณประสิทธิ์พร ภาพอ่อนศรี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย ผู้วิจัยได้เพิ่มเติมข้อมูลบางส่วนจากหนังสือพิมพ์ และบันทึกส่วนตัว

24 มกราคม

-กรณีปัญหาป่าสงวนแห่งชาติ ป่าตาพระยา (หน่วยเจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดนทับที่ทำกิน) อ.ตาพระยา จ.สระแก้ว ประมาณ 500 คน เดินทางมาปักหลักชุมนุมที่หน้าทำเนียบเป็นคณะแรก เนื่องจากเกรงว่าข่าวจะรั่ว และจะถูกเจ้าหน้าที่สกัดในพื้นที่

25 มกราคม

-สมัชชาคนจนประกาศชุมนุมใหญ่ “มหกรรมทวงสัญญาสมัชชาคนจนครั้งที่ 2” โดยมีองค์กรประชาชนเข้าร่วม 6 เครือข่าย ได้แก่ สมัชชาคนจน สมัชชาชาวนาชาวไร่ภาคอีสาน เครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ องค์กรสลัมเพื่อประชาธิปไตย สภานักเรียนผู้ป่วยจากการทำงานและสิ่งแวดล้อมแห่งประเทศไทย โดยมีเครือข่ายเกษตรกรรวมทางเลือก เข้าร่วมเป็นเครือข่ายใหม่ โดยมีผู้ชุมนุมวันแรกราว 10,000 คน

-ช่วงเย็นผู้ชุมนุมมาสมทบอีกราว 2,000 คน เดินเท้าไปร่วมงาน 5 ปี พฤษภาประชาธรรม ที่สนามหลวง

26 มกราคม

สมัชชาคนจนทยอยเดินทางมาสมทบเพิ่มขึ้นกว่า 14,000 คน ทำให้บริเวณถนนด้านข้างสำนักงาน ก.พ. จนถึงวัดเบญจมบพิตรแน่นขนัด จึงได้มีการประสานกับทางเจ้าหน้าที่ตำรวจขอขยายพื้นที่การชุมนุมมายังถนนเลียบบคลองผิงทานิซการพระนคร ตรงข้ามทำเนียบรัฐบาลอีกหนึ่งจุด ซึ่งวันต่อมาได้มีการจัดตั้งเป็น “หมู่บ้านคนจน 2” และทำพิธีเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน

-ฉากหลังเวทีมหกรรมทวงสัญญาสมัชชาคนจนครั้งที่ 2 ติดตั้งขึ้น เป็นรูปกำปั้น และการชุมนุมของกลุ่มปัญหาต่าง ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงพลังแห่งความพร้อมเพรียง ความสามัคคีและความอดทน วาดโดย นายวสันต์ สิทธิเขตต์ ศิลปินกลุ่มอุกกาบาต

27 มกราคม

-ผู้ร่วมชุมนุมสมัชชาคนจนทยอยเดินทางมาสมทบเพิ่มขึ้นกว่า 20,000 คน

-พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี และหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ประชุมวางแผนทางการเจรจาร่วมกับตัวแทนสมัชชาคนจนกว่า 150 คน ที่ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล สมัชชาคนจนเสนอเชิงนโยบาย 1 กลุ่ม และกระบวนการเจรจา 6 กลุ่มปัญหา นายกรัฐมนตรีรับแก้ไขปัญหา ได้วางนโยบายในการแก้ไขปัญหา โดยให้ยึดปัญหาประชาชนเป็นตัวตั้ง ไม่ให้กฎหมาย กระบวนการราชการที่เป็นอุปสรรคต่อการแก้ไขปัญหา ทั้งนี้ ยังรับเป็นประธานทั้ง 7 กลุ่ม โดยให้รัฐมนตรีเป็นประธานแทน

29 มกราคม

สมาชิกคนจนออกแถลงการณ์ ฉบับที่ 5 ซึ่งแจ้งกรณีที่นายสุวิทย์ ฤทธิคดี รว.ยุติธรรม กล่าวในที่ประชุมกรมเมื่อวานนี้ว่า ในขณะที่มีการหลอกลวงเก็บเงินเกษตรกรคนละ 100 บาท เพื่อให้รัฐบาลปลดหนี้สิน สมาชิกคนจนขอยืนยันว่า ไม่มีนโยบายดังกล่าว และขอเรียกร้องให้นายสุวิทย์ ซึ่งแจ้งให้ชัดเจนว่าไม่เกี่ยวข้องกับผู้สมาชิกคนจน เพื่อแสดงความรับผิดชอบในคำพูดที่สร้างความสับสนต่อสมาชิกคนจน

-เริ่มการเจรจากลุ่มปัญหาป่าไม้ที่ดิน กรณีปัญหาป่าไม้ นายประวัฒน์ อุตตะโมต รพช. เกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน ที่ทำเนียบรัฐบาล

ผลการเจรจา มีข้อตกลงเพียง 2 กรณี จากที่ได้นัดหมายเตรียมไว้ 21 กรณี

การเจรจากลุ่มปัญหาป่าไม้ที่ดิน กรณีปัญหาที่ราชพัสดุ นายธวัชวงศ์ ณ เชียงใหม่ รพช. คลัง เป็นประธาน ที่ตึกสันติไมตรี (หลังใน)

ผลการเจรจา กรณีศูนย์ราชการกุดบาก จ.สกลนคร ได้ข้อยุติ ส่วนกรณี อ.อากาศอำนวย จ.สกลนคร ให้คัดค้านตามกระบวนการยุติธรรม

การเจรจากลุ่มเกษตรกรทางเลือก นายกรีช กงเพชร รพช.เกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน ที่ตึกสันติไมตรี (หลังนอก) ทำเนียบรัฐบาล

ผลการเจรจา ให้ตั้งคณะกรรมการปรับปรุงและทบทวนแผนพัฒนาการเกษตร โครงการนำร่องเพื่อพัฒนาเกษตรกรรวมทางเลือก และการประเมินผลแผนปฏิบัติงานโดยเกษตรกรรายย่อย

กลุ่มเยาวชนสมาชิกคนจนจัดตั้งหน่วยศิลป์ ทำหน้าที่ในการผลิตป้ายผ้าต่างๆ ที่ใช้ในการรณรงค์

30 มกราคม

การเจรจากลุ่มปัญหาชุมชนแออัด นายเรืองวิทย์ ลีศักดิ์ รพช.มหาดไทย เป็นประธาน ที่กระทรวงมหาดไทย

ผลการเจรจามีข้อตกลง 2 กรณี ประธานนัดหมายประชุมต่อในกลางเดือนหน้า

การเจรจากลุ่มปัญหาเขื่อน นายอดิศร เพียงเกษ รพช.วิทยาศาสตร์ เป็นประธาน ที่ห้องประชุมศึกษาวิชาการชั้น 3 ทำเนียบรัฐบาล

ผลการเจรจา กรณีโครงการขุดลอกหนองน้ำจุ่น จ.นครราชสีมา ให้จ่ายค่าเสียหายราษฎร 29 ราย พื้นที่ 321 ไร่ เป็นเงิน 6,555,912 บาท กรณีเขื่อนยางบ้านไต้ จ.ชัยภูมิ ให้จ่ายค่าเสียหายให้ราษฎร 93 ราย พื้นที่ 1,300 ไร่ เป็นเงิน 6,575,995 บาท

การเจรจากลุ่มปัญหาผู้ป่วยจากการทำางาน เอกพร รักความสุข รพช.แรงงานฯ เป็นประธาน ที่ห้องประชุมสีเทา อาคาร44 ทำเนียบรัฐบาล

ผลการเจรจา มีข้อตกลงในหลักการ แต่ยังคงมีการเจรจาในรายละเอียด ต่อไป

การเจรจากลุ่มนโยบาย นายโกคิน พลกุล รมต.สำนักนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน ที่ห้องประชุม 301 ตึกบัญชาการ ทำเนียบรัฐบาล

ผลการเจรจา มีข้อตกลงเป็นหลักการในการแก้ไขปัญหา 6 ประเด็น ได้แก่ ร่างพรบ.ชุมชนแออัด นโยบายการกระจายการถือครองที่ดิน สนธิสัญญาระหว่างประเทศ ร่างพรบ.ป่าชุมชน ร่างพรบ.คุ้มครองพันธ์พืชและคณะกรรมการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และศาลปกครอง ส่วนการปฏิรูปการเมือง รัฐบาลจะไม่แทรกแซงสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ และพรบ.รับรู้ข้อมูลข่าวสาร อยู่ในระหว่างการพิจารณาในสภา

การเจรจากลุ่มโครงการพัฒนาของรัฐ สมาน กุมาระกาญจนะ รมช.อุตสาหกรรม เป็นประธาน ที่ห้องอก.1ชั้น3 กระทรวงอุตสาหกรรม

ผลการเจรจา มีข้อตกลงที่ดีเป็นข้อยุติ 3 กรณี ได้แก่ กรณีโรงกำจัดกากสารพิษอุตสาหกรรมเจนโก จ.ระยอง และกรณีนิคมอุตสาหกรรมคำสมิง จ.อุบลราชธานี กรณีโครงการพัฒนาค่านช่องเม็ก จ.อุบลราชธานี ให้ชดเชยค่าเรือดอน 47 ล้านบาท ส่วนกรณีศูนย์ราชการบ้านโพธิ์เขี้ยวจ.สุพรรณบุรี และกรณีศูนย์ราชการทุ่งดอนแก้ว จ.บุรีรัมย์ ให้แต่งตั้งคณะกรรมการพิสูจน์สิทธิ์

31 มกราคม

-สมัชชาคนจนออกแถลงการณ์ ฉบับที่ 7 เปิดโปงแผนกระทรวงเกษตรฯ ระบุว่าแผนพัฒนาฉบับที่ 8 มีการปรับปรุงแนวทางการเกษตรอย่างยั่งยืน ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของพื้นที่เกษตรกรรมทั้งประเทศ ประมาณ 25 ล้านไร่ สรุปสาระสำคัญของแผนระบุว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนาช่วงพ.ศ.2540-2544 หน่วยราชการที่เกี่ยวข้องจะต้องนำไปเป็นแผนงานและโครงการที่ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจ และขอรับการสนับสนุนจากรัฐ แต่ทว่าแผนการพัฒนาการเกษตรไม่ดำเนินการตามแผน 8 กลับยิ่งทำลายความยั่งยืนของทรัพยากร โดยเฉพาะโครงการขนาดใหญ่ เช่น แผนพัฒนาแหล่งน้ำ โครงการสร้างเขื่อนในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ 7 เขื่อน หรือโครงการปลูกไม้โตเร็ว สมัชชาคนจนจึงประณามการบิดเบือนแนวทางการพัฒนาการเกษตรที่ยั่งยืน และขอให้มีการทบทวนโดยเร่งด่วน

-กลุ่มชุมชนแออัดนายเรืองวิทย์ ลิกค์ ประธานที่ประชุม ไม่ลงนามข้อตกลงที่มีข้อยุติ นัดประชุมครั้งต่อไปอีก 20 วัน

การเจรจากลุ่มป่าไม้ กรณีที่สาธารณชนประโยชน์ ไพโรจน์ ไล่ห์สุนทร รมช.มหาดไทย เป็นประธาน ที่ห้องประชุม 1 กระทรวงมหาดไทย

สรุปผลการเจรจา จะแต่งตั้งคณะกรรมการในแต่ละกรณี ทั้งนี้หากที่สาธารณชนเลิกการใช้ประโยชน์ให้เพิกถอน หรือหากราษฎรครอบครองก่อนประมวลกฎหมายที่ดินพ.ศ.2498 จะออกเอกสารสิทธิให้ ส่วนกรณีที่สาธารณชนทุ่งพันชัน ให้จัดทำแนวเขตและประกาศนสส. ถือว่าได้ข้อยุติ

เดือนกุมภาพันธ์ 2540

1. กุมภาพันธ์

สมัชชาคนจนประกาศจัดตั้งหมู่บ้านคนจน ครั้งที่ 2 และออกแถลงการณ์ฉบับที่ 8 เรียกร้องให้ยุติการคุกคามและคุ้มครองความปลอดภัยนางสมบุญ สิคำดอกแค ประธานสภาเครือข่ายผู้ป่วยจากการทำงานและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากมีการคุกคามโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจสันติบาล และกลุ่มชาวนครราชสีมาติดตามในที่ชุมนุมและบ้านพัก รวมทั้งนายจ้างที่โรงงานทอผ้ากรุงเทพฯ ยังกลั่นแกล้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจค้นร่างกายสามีนางสมบุญ

2. กุมภาพันธ์

สมัชชาคนจนออกแถลงการณ์ฉบับที่ 9 ซึ่งแจ้งว่าเบื้องหลังการชุมนุมคือการไม่แก้ไขปัญหาของรัฐมนตรีที่ไม่เอางานเอาการ ตอบโต้นายอึ้งพันธ์ มนะสิการ รมว.วิทยาศาสตร์ ที่ให้สัมภาษณ์ว่าการชุมนุมในครั้งนี้มีเบื้องหลัง และเป็นมือบจัดตั้ง แถลงการณ์ระบุว่า คำพูดของนายอึ้งพันธ์ แสดงธาตุแท้แห่งความไม่รับผิดชอบ เนื่องจากนายอึ้งพันธ์ เป็นผู้รับผิดชอบหลักการแก้ไขปัญหากลุ่มเขื่อน เป็นประธานคณะกรรมการกลางกรณีเขื่อนสิรินธร และฝ่ายรามีสโต จ.ศรีสะเกษ จ.ร้อยเอ็ด จ.สุรินทร์ แต่ระยะ 9 เดือน นายอึ้งพันธ์ไม่เร่งแก้ไขปัญหา ไม่มาประชุม การแก้ปัญหาจึงไม่คืบหน้า

ดังนั้น เบื้องหลังการชุมนุม จึงเกิดจากการไม่เอาใจใส่ของรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ในทางกลับกันนายอึ้งพันธ์ กลับผลักดันโครงการเขื่อนแก่งเสือเต้น และโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ สวนกระแสประชาชนและภารกิจที่ควรจะเป็นของรัฐมนตรีกระทรวงวิทยาศาสตร์ ในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

-ขบวนสมัชชาคนจนราว 5,000 คน เดินทางไปสักการะพระแก้วมรกต ที่วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

-สมัชชาคนจนประกาศจัดตั้งโรงเรียนการเมืองคนจน มีการเรียนวันอาทิตย์ จันทร์ พุธ ศุกร์ ภายในที่ชุมนุมและวัดเบญจมบพิตร

-โรงเรียนการเมืองมีการบรรยายพิเศษ โดย พิภพ ธงไชย เลขานุการครป. สมศักดิ์ โกศัยสุข เลขานุการสมาคมรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ นพ.หลวง ไชยจิราการ สมาพันธ์ประชา. สุริยันต์ ทองหนูเอียด เลขานุการสภ.นท. ดำเนินรายการโดยสุริยใส กตะศิลา ผู้ประสานงานครป.

3 กุมภาพันธ์

การเจรจากลุ่มปัญหาเขื่อน ผลการเจรจา กรณีเขื่อนห้วยสะแบก จ.ยโสธร อนุมัติค่าขนย้าย 89 ราย พื้นที่ 3,453-2-89 ไร่ๆละ 32,000 บาท เป็นเงิน 110,519,120 บาท กรณีเขื่อนวังยางศรี จ.ชัยภูมิ ช่วยเหลือราษฎร 11 ราย พื้นที่ 168 ไร่ เป็นเงิน 3,360,000 บาท

การเจรจากลุ่มปัญหาป่าไม้ที่ดิน ช่วงเช้าเจ้าหน้าที่กระทรวงเกษตรฯปิดประตู ไม่ให้ตัวแทนเจรจาช้ำกระทรวง ขณะที่ มูลนิธิธรรมนาถ ยื่นหนังสือภายในกระทรวงคัดค้านข้อเรียกร้อง เครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ การเจรจามีขึ้นในช่วงบ่าย นายชูชีพ หาญสวัสดิ์ ยืนยันไม่มีข้อมูล

โรงเรียนการเมือง จัดอบรมหัวข้อ ศาสนากับการเกษตรที่ยั่งยืน โดย ฤกษ์วิวัฒน์ นามดวง ณ บริเวณวัดเบญจมบพิตร

4 กุมภาพันธ์

สมาชิกคนจนออกแถลงการณ์ ฉบับที่ 11 รอฟังผลกรรม.พิสูจน์ใจกับวาจานายกรัฐมนตรี ระบุว่า การชุมนุมเข้าสู่วันที่ 11 ภาพรวมการเจรจาริมสื่อเค้าเหลว-เผชิญหน้า กลุ่มผู้ช่วยถูกคุกคาม จากเจ้าหน้าที่ตำรวจและนายจ้าง กลุ่มปัญหาสลัม รมช.เรื่องวิทย์ สิกค์ ไม่ลงนาม นัดเจรจาอีกรอบ ล่าช้า วันที่ 17 กุมภาพันธ์ กลุ่มโครงการพัฒนาของรัฐข้อดกลงเป็นหมัน ไม่ระงับโครงการเพื่อรอ การพิสูจน์สิทธิ์ตามข้อดกลง

สมาชิกคนจนแถลงย้ำหลักการและจุดยืนในการเจรจาดังต่อไปนี้

1.การแก้ไขปัญหาต้องเอาความเดือดร้อนของประชาชนเป็นที่ตั้ง ไม่ใช่เอาระเบียบกฎหมายต่าง ๆ ที่ล่าหลัง

2.รัฐบาลต้องสั่งการให้ข้าราชการปฏิบัติตามข้อดกลง และกำหนดบทลงโทษข้าราชการที่ไม่ปฏิบัติตามข้อดกลงและมติกรม.

3.ประธานการเจรจาต้องมีอำนาจเต็มและมีอำนาจตัดสินใจ หากประธานไม่กล้าตัดสินใจให้นายกรัฐมนตรีพิจารณาตัดสินใจโดยเร่งด่วน

ในระหว่างการประชุมกรม. ผู้ชุมนุมสมาชิกคนจน ปิดล้อมทำเนียบรัฐบาลโดยสงบ แต่เปิดประตูทางออก-เข้า

กรม.มีมติอนุมัติในหลักการกลุ่มข้อเสนอโยบายและกฎหมาย 6 ประเด็น ตามผลการเจรจาวันที่ 30 มกราคม 2540

5. กุมภาพันธ์

สมัชชาคนจนออกแถลงการณ์ฉบับที่ 12 ทบทวนหลักการการเจรจา-เปลี่ยนประธานการเจรจากลุ่มป่าไม้ที่ดิน-ข้าราชการประจำหยุดพฤติกรรมขัดขวางการแก้ปัญหา แถลงการณ์ระบุว่า รมว.ชูชีพ หาญสวัสดิ์ เป็นประธานการเจรจาที่ไม่มีความรับผิดชอบ เนื่องจากไม่มีข้อมูลไม่มีความรู้ ไม่ยึดความเดือดร้อนของราษฎรเป็นที่ตั้ง อ้างระเบียบกฎหมายที่ล่าช้าไม่เป็นธรรม จึงไม่มีคุณสมบัติเหมาะสมเพียงพอที่จะเป็นประธาน ประณามข้าราชการกรมป่าไม้ กรมชลประทาน กรมการปกครอง ที่ขัดขวางการเจรจา อาทิ การตั้งกลุ่มชาวบ้านต่อต้าน การให้ข้อมูลบิดเบือนฝ่ายการเมือง ขอให้ยุติพฤติกรรมที่สร้างความสับสนแก่สาธารณชน และนำเอางบประมาณแผ่นดินมาใช้อย่างสูญเปล่า

ตัวแทนสมัชชาคนจน เสนอหลักการในการเจรจาโดยมีตัวแทนรัฐบาล ประกอบด้วย รมช.ชิงชัย มงคลธรรม รมช.จาดูรงค์ ฉายแสง รมช.ประวัตร อุดตะโมค รมช.อดิศร เพ็ญเกษม รมช.กริช กงเพชร ที่ห้อง 302 ตึกบัญชาการ ทำเนียบรัฐบาล มีข้อตกลงการแก้ไขปัญหาร่วมกัน ดังนี้

- 1.เห็นชอบแนวทางแก้ไขปัญห ให้ออกความเดือดร้อนของราษฎรเป็นตัวตั้ง มีข้อเสนอ ระเบียบมาเป็นตัวตั้ง
- 2.คณะเจรจาต้องได้รับการมอบหมายจากกรม.ให้มีอำนาจเต็มในการหาข้อสรุปข้อยุติ
- 3.ให้มีการลงนามบันทึกข้อตกลงร่วมกันระหว่างประธานการเจรจาและตัวแทนสมัชชาคนจนทุกวันที่มีการเจรจาในแต่ละกลุ่มปัญหา
- 4.เมื่อได้ข้อยุติ หากรัฐมนตรีสั่งการได้ ก็ให้สั่งการตามข้อตกลง หรือประธานผู้มีอำนาจสั่งการ เพื่อสั่งการข้อยุติที่ได้ และให้รายงานให้กรม.ทราบ แต่หากเป็นกรณีที่ต้องเสนอกรม.ให้มีการประสานรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องและกรม.เพื่อให้เข้าใจตรงกัน ทั้งนี้ โดยการกำกับของนายกรัฐมนตรี
- 5.สถานที่ในการเจรจา ให้ใช้ห้องประชุมในทำเนียบรัฐบาลเป็นศูนย์กลาง
- 6.ให้มีการเจรจาแก้ไขปัญหาย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การเจรจาได้ข้อยุติโดยเร็ว
- 7.ให้มีคณะประสานงานจัดระเบียบวาระเรื่องที่จะนำเสนอกรม. (เฉพาะกรณีสมัชชาคนจน) ประกอบด้วยตัวแทนสมัชชาคนจนและรัฐบาล

นางปิ่น วงศ์สาไทย ชาวบ้านจากกรณีปัญหาเขื่อนสิรินธร จ.อุบลราชธานี ตั้งครุฑจับท้อง

6. กุมภาพันธ์

สมัชชาคนจนได้ออกแถลงการณ์ ฉบับที่ 13 ตอบโต้การให้สัมภาษณ์ของพลเอกชวลิต ยงใจยุทธ ที่ว่า "อยากจะบอกชาวบ้าน หากกลุ่มไหนแก้ไขเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็ให้กลับภูมิลำเนา ทุกปัญหาจะต้องทำให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว ไม่ว่าจะยากลำบากแค่ไหน"

สมาชิกคนจนชี้แจงว่า หากข้อตกลงรับรองโดยมติกรม. และมีแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรม สมาชิกคนจนก็จะได้เดินทางกลับบ้านเร็ว แต่ทว่าในขณะนี้ยังไม่มีการรับรองโดยมติกรม.แม้เพียงกรณีเดียว ดังนั้น นายกรัฐมนตรี จึงควรเร่งรัดคณะเจรจาไม่ช้าเร่งให้กลับบ้านก่อน

ส่วนการให้สัมภาษณ์ของนายเสนาะ เทียนทอง ที่ว่า "บางปัญหารัฐบาลไม่สามารถแก้ไขได้ทันที จะแก้โดยฉับพลันคงไม่สามารถทำได้ เช่น กลุ่มปัญหาป่าไม้ที่คิน" สมาชิกคนจนชี้แจงว่า กลุ่มปัญหาป่าไม้ที่คินเป็นปัญหาเรื้อรังที่ร้องเรียนมาอย่างต่อเนื่อง การเจรจาที่มีขึ้นจึงไม่ใช่การเริ่มต้นใหม่ มีการติดตามมีขึ้นตอนที่ลัดหล่นกัน ข้อตกลงจึงต้องมีแผนดำเนินการที่มีระยะเวลากำกับแน่ชัด

การเจรจากลุ่มปัญหาเขื่อน ผลการเจรจา กรณีเขื่อนห้วยซอนแก่น จ.เพชรบูรณ์ ให้อนุมัติค่าช่วยเหลือราษฎร 101 ราย เป็นเงิน 9,941,250 บาท กรณีเขื่อนลำคันฉู จ.ชัยภูมิ ให้อนุมัติค่าขนย้ายราษฎร 263 ราย เป็นเงินประมาณ 78 ล้านบาท

การเจรจากลุ่มปัญหาผู้ป่วยจากการทำงาน เอกพร รักความสุข ร่มช.แรงงานฯ เป็นประธานที่ห้องประชุมกระทรวงแรงงานฯ ชั้น 3

ผลการเจรจาโดยสรุป ให้จัดทำเกณฑ์การประเมินการสูญเสียสมรรถภาพ-โรคจากการทำงานร่วมกัน และให้มีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญโรคจากการทำงาน ให้ร่างพรบ.ตั้งสถาบันคุ้มครองสุขภาพความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม กรณีการจ่ายเงินค่าทดแทนแก่ผู้ป่วย ให้จ่ายค่าทดแทนโดยยึดใบรับรองแพทย์ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมการ กรณีคำรักษาพยาบาลปกติ 6-7 ราย ให้กระทรวงแรงงานเสนอ กก.กองทุนเงินทดแทนเพื่อทบทวน

7 กุมภาพันธ์

สมาชิกคนจนออกแถลงการณ์ ฉบับที่ 14 ตอบโต้นายกรัฐมนตรีที่ให้สัมภาษณ์ว่า อยากให้ชาวบ้านกลับไปก่อน ให้เชื่อใจรัฐบาล ว่า สมาชิกคนจนได้รับบทเรียนมาหลายครั้งแล้ว จึงประกาศยืนยันที่จะชุมนุมต่ออย่างสงบจนกว่า 125 กรณี จะได้รับการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม

ในโอกาสแห่งตรุษจีน...สมาชิกคนจนจึงขออัญปวงจากรัฐบาล ให้ดำเนินการตามหลักการที่ได้ตกลงกัน เพื่อจะได้เดินทางกลับบ้านโดยเร็ว ทั้งนี้ได้จัดกิจกรรมวันตรุษจีน อวยพรชาวไทยเชื้อสายจีนให้ประสบความสำเร็จในอาชีพการงาน ท่ามกลางคืน มีการเชิดสิงห์โตในที่ชุมนุม

โรงเรียนการเมืองจัดอบรม หัวข้อ เกษตรกรรมทางเลือก โดยคุณเฉชา ศิริพัฒน์ สมาคมเทคโนโลยีที่เหมาะสม

8 กุมภาพันธ์

พ่อครัวใหญ่กว่า 200 คน และอสม.คนจนกว่า 300 คน ทำความสะอาดวัดเบญจมบพิตร เนื่องจากใช้เป็นสถานที่ประชุมพ่อครัวใหญ่ โรงเรียนการเมือง และโรงเรียนเด็ก ทั้งยังเป็นการแสดงความเคารพในฐานะพุทธมามกะ

9. กุมภาพันธ์

สมาชิกคนจนออกแถลงการณ์ ฉบับที่ 16 เรียกร้องให้รัฐบาลและหน่วยราชการ ตั้งใจทำงานให้มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ทั้งนี้การเจรจาล่าช้าไม่ได้มีสาเหตุมาจากสมาชิกคนจน แต่เกิดจากตัวแทนทางรัฐบาลเอง

สมาชิกคนจนเรียกร้องให้นายเสนาะ เทียนทอง รอมว.มหาชาติไทย ถูมครองความปลอดภัยผู้ชุมนุม เนื่องจากเมื่อคืนวันที่ 8 กุมภาพันธ์ มีผู้ไม่หวังดีขวางขวดใส่ผู้ชุมนุมจากฝั่งทำเนียบรัฐบาล บริเวณรักษาการของเจ้าหน้าที่ตำรวจนับร้อยนาย แต่ไม่สามารถจับกุมได้

10. กุมภาพันธ์

สมาชิกคนจนออกแถลงการณ์ ฉบับที่ 17 ตอบโต้รอมว.มหาชาติไทยว่าบิดเบือน จากการให้สัมภาษณ์ของนายเสนาะ เทียนทอง ที่จ.บุรีรัมย์ ว่า “ได้แก้ไขปัญหาสมาชิกคนจนไปแล้ว 90 เปอร์เซ็นต์ อีก 10 เปอร์เซ็นต์ เป็นเรื่องทางกฎหมาย” สมาชิกคนจนชี้แจงว่า รอมว.มหาชาติไทยบิดเบือนข้อเท็จจริง การเจรจาเป็นไปอย่างล่าช้า ไม่ต่อเนื่อง ทั้งยังต้องรอมานติกรรม.

การเจรจากลุ่มปัญหาป่าไม้ที่ดิน กรณีปัญหาที่ราชพัสดุ นายชัชวรงค์ ณ เชียงใหม่ รอมช.คลัง เป็นประธาน ที่ตึก 44 ทำเนียบรัฐบาล

ผลการเจรจา มีข้อตกลงในกรณีที่ราชพัสดุเรือนง
กระทรวงการคลัง จะส่งมอบพื้นที่ให้ดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ภายใน 150 วัน ส่วนกรณีกรมราชทัณฑ์ขอคืนพื้นที่ไว้ใช้ ยังไม่มีข้อยุติ

11. กุมภาพันธ์

-ตัวแทนสมาชิกคนจนกว่า 500 คน นั่งสมาธิจุดเทียนส่งพลังใจให้กรม.พิจารณาเห็นชอบตามผลการเจรจา หน้าทำเนียบรัฐบาล

-การเจรจากกรณีปัญหาเขื่อนราษีไศล จ.ศรีสะเกษ ที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ ผลการเจรจา ยังไม่ได้ข้อตกลง

-ตัวแทนสมาชิกคนจนเข้าพบนายเสนาะ เทียนทอง รอมว.มหาชาติไทย นายชูชีพ หาญสวัสดิ์ รอม.เกษตรและสหกรณ์ นายมานะ กุสฤกษ์ รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรี พล.ต.อ.ประชา พรหมนอก อธิบดีกรมตำรวจ และนายสุชาติ ศรีสังข์ สส.ความหวังใหม่ ที่ร้านอาหารบริเวณใกล้ที่ชุมนุม

-นายเสนาะ ถ่อม-บุ๋ ให้กลับบ้าน โดยรับว่าจะแก้ไขปัญหาให้ทั้งหมด เพราะตนคือกรม.ตัวแทนสมาชิกคนจนอื่นยังันยังไม่สามารถกลับได้

มติกรม.

-กรม.มีมติรับทราบผลการเจรจาจากกลุ่มปัญหาป่าไม้ที่ดิน จำนวนเป็น กรณีที่สาธารณ ประโยชน์ 15 กรณี ตามผลการเจรจาวันที่ 31 มกราคม กรณีที่ราชพัสดุ 3 กรณี ตามผลการเจรจา วันที่ 29 มกราคมและวันที่ 10 กุมภาพันธ์ และกรณีสวนป่ายุคาลิปัต จ.สุรินทร์ 1 กรณี

-กรม.มีมติรับทราบผลการเจรจาจากกลุ่มปัญหาโครงการพัฒนาของรัฐ จำนวน 4 กรณี ส่วน กรณีโครงการพัฒนาค่านช่องเม็ก จ.อุบลราชธานี กรม.เห็นชอบในการจ่ายค่าชดเชย ตามผลการเจรจาวันที่ 30 มกราคม

-กรม.มีมติรับทราบผลการเจรจาจากกลุ่มปัญหาผู้ป่วยจากการทำงาน ตามผลการเจรจาวันที่ 30 มกราคม,วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2540

12 กุมภาพันธ์

สมัชชาคนจนออกแถลงการณ์ ฉบับที่ 19 ซึ่งแจ้งว่าผลการเจรจาเข้ากรม. 24 กรณี เพียง 1 ใน 5 ประมาณ 20 เปอร์เซ็นต์ จากผลเจรจาที่มีข้อตกลง 50 กรณี กลุ่มผู้ป่วยเข้ากรม.ไม่ครบ เครือข่ายเกษตรทางเลือกวีดีโอไม่เข้ามา 2 อาทิตย์แล้ว

-สมัชชาคนจนกว่า 10,000 คน จัดริ้วขบวนไปรัฐสภาเพื่อยื่นหนังสือถึงสส. วุฒิสมาชิก และประธานคณะกรรมการทุกคณะ ผ่านทางนายวันมูฮะหมัดนอร์มะทา ประธานรัฐสภา เพื่อให้ตรวจสอบและเร่งรัดการทำงานของรัฐบาล รวมทั้งการแก้ไขกฎหมายที่ล่าช้า ไม่เป็นธรรม

-นายเสนาะ เทียนทอง ให้สัมภาษณ์ที่กระทรวงว่า "เมื่อคืน (11 กุมภาพันธ์) เวลาตี 1 ตี 2 คนได้รับรายงานว่า มีคนไม่ทราบกลุ่มนำปัจจัยมาแจกให้ชาวบ้านบริเวณที่ชุมนุม ทั้งนี้ คนไม่ยืนยันว่าเป็นฝ่ายการเมืองหรือไม่ แต่ก็ขอเตือนให้อยู่ในกรอบ อย่ามีเจตนาดีในทางร้ายก็แล้วกัน"

-นางบุญเรือง ประบุญเรือง ชาวบ้านจากกรณีปัญหาเขื่อนวังยางศรี จ.ชัยภูมิ แห่งบุตร โรงเรียนการเมือง จัดอบรมต่อเรื่องกฎหมายป่าไม้ที่ดิน โดย คุณศยามล ไกรยูรวงศ์ โครงการฟื้นฟูชีวิตและธรรมชาติ

13 กุมภาพันธ์

สมัชชาคนจนออกแถลงการณ์ ฉบับที่ 20 ระบุว่า หน่วยข่าวโดโนเสาร์รายงานเท็จดัมมท.1 ระบุว่า สืบสนคำพูดกลับไปกลับมาของมท.1 เนื่องจากในวันที่ 11 กุมภาพันธ์ ได้มาพูดคุยกับสมัชชาคนจนแล้ว แต่ยังไม่ข้ามวันกลับไปใส่ร้ายป้ายสี อันต้องเกิดจากการรายงานข่าวที่บิดเบือนแน่นอน

-สส.โสภณ เพชรสว่าง รองประธานสภาผู้แทนราษฎร นำกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อ.นางรอง จ.บุรีรัมย์ ขึ้นจดหมายให้นายกรัฐมนตรีคัดค้านการออกเอกสารสิทธิในที่สาธารณะประโยชน์ กรณีศูนย์ราชการทุ่งคอนแคว้ โดยนายกรัฐมนตรียอมรับว่าจะนำกลับมาดูใหม่

14. กุมภาพันธ์

-สมาชิชาคนจนจัดพิธีผูกเสี่ยวคนจน เนื่องในวันแห่งความรัก เสริมสร้างกำลังใจในการต่อสู้ และมอบดอกไม้ให้อธิบดีกรมตำรวจ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร แพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่ ตำรวจชั้นผู้น้อยที่ดูแลรักษาความปลอดภัย เจ้าหน้าที่รถน้ำและรถสุขาภิบาล.ที่อำนวยความสะดวก

-การอภิปราย ปฏิรูปสังคมไทย วิสัยทัศน์คนจน ที่คณะวารสารศาสตร์ฯ ม.ธรรมศาสตร์ เวลา 15.00-17.00 น. จัดโดย องค์การนักศึกษาม.ธรรมศาสตร์ สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย คณะกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรฯ 16 สถาบัน ผู้ร่วมอภิปราย คือ อ.สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ นายปารุญ คะโยธา นายสมศักดิ์ โกศัยสุข อ.ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ ดำเนินรายการ โดยมีนักเรียนโรงเรียนการเมืองร่วมฟังกว่า 100 คน

15. กุมภาพันธ์

-สมาชิชาคนจนกว่า 3,000 คน ร่วมรับฟังและแสดงความคิดเห็นกับคณะกรรมการรับฟังความคิดเห็น สสร.กทม. ที่หอประชุมใหญ่ ม.ธรรมศาสตร์ สมาชิชาคนจนเสนอให้กำหนดประเด็น สิทธิชุมชนในรัฐธรรมนูญ เพื่อรับรองสิทธิในการจัดสรรทรัพยากรในชุมชน

16. กุมภาพันธ์

-ดร.ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ วิทยากรจากโครงการสันติวิธี และเจ้าหน้าที่จากมูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย อบรมพิเศษแก่ส.ส.ร.คนจนและนักเรียนโรงเรียนการเมือง หัวข้อ ประชาชนจะมีส่วนร่วมในการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ได้อย่างไร ที่บ้านมนังคศิลา เพื่อระดมความคิดเห็น ในการจัดทำข้อเสนอต่อสภาร่างรัฐธรรมนูญ

17. กุมภาพันธ์

สมาชิชาคนจนออกแถลงการณ์ ฉบับที่ 22 เรียกร้องรัฐบาลเร่งแก้ไขปัญหาและจัดประชุม ต่อเนื่อง เนื่องจากต้องการให้ปัญหายุติโดยเร็ว ในทางกลับกัน ขณะที่กรม.ให้สัมภาษณ์เป็นเสียง เดียวกันว่า ขอยกให้กลับบ้านเร็วๆ แต่การประชุมมีขึ้นเพียงสี่ค่ำห์ครั้ง ซ้ำข้าราชการประจำยัง เตะถ่วงผลประชุม

ระบุอีกว่า นายกรัฐมนตรีอยากให้กลับแต่เข้ากรม.เพิ่มเพียง 7 กลุ่มป่าไม้ที่ดิน ข้าราชการขวางลำ คาควันนี้ ยุติเจรจามัน่ กรณีโพธิ์เขียว จ.สุพรรณบุรี ไม้ยุติมดิน เมินน้ำยามท.1 ทำอะไรต้องถาม สส.สุพรรณบุรีก่อน ส่วนนอก.รามิไศลขวางการแก้ปัญห

-พิธีเปิดโรงเรียนเด็ก ที่วัดเบญจมบพิตร สนับสนุนโดย สภาองค์การเด็กและเยาวชน (สอ ดย.) โครงการฝึกอบรมเยาวชนเพื่อการพัฒนา มูลนิธิเด็ก มูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก กลุ่มเพื่อนประชาชน ทั้งนี้ น.ส.กาญจนา ศิลปอาชา คณะกรรมการด้านเด็ก สภาผู้แทนฯ มาร่วมด้วย

-การเจรจากลุ่มปัญหาป่าไม้ที่ดิน ที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ชาวบ้านบุกเข้าไปร่วมฟัง การเจรจาในกระทรวงด้วย

-การเจรจาปัญหาชุมชนแออัด ที่ห้องประชุมกระทรวงมหาดไทย ผลการเจรจา กรณี คลองเตยจะตั้งคณะกรรมการร่วมโครงการพัฒนาคลองเตย ระยะ 3 กรณีโครงการรถไฟฟ้า ไฮโบลอส การรถไฟฟ้าให้ค่าร้อยละ 1,200 ครอบครัวยุ ละ 25,000-50,000 บาท กรณีชุมชนจ. เชียงใหม่ ให้ตั้งคณะกรรมการท้องถิ่นและให้การเคหะแห่งชาติจัดซื้อที่ กรณีชุมชนคลองสวน-อยู่ดี การเคหะฯจะจัดซื้อที่ชวยประชาอุทิศ 88 กรณีชุมชนใต้สะพาน การเคหะฯได้รับมอบหมายให้จัด ซื้อที่ดินหลังโครงการอ่อนนุช,ฝั่งธน,บางเขน กรณีชุมชนสี่พระยา ให้ชะลอการรื้อย้ายและตั้งกรรม การ กรณีชุมชนคลองลำไผ่ ให้ชะลอการรื้อย้ายและตั้งกรรมการ ส่วนกรณีปัญหาทะเลเบียนบ้าน ให้ ออกทะเลเบียนบ้านทุกชุมชนทั่วประเทศ

18. กุมภาพันธ์

-บริเวณกำแพงหน้าท่าเทียบรัฐบาล ตรงข้ามสำนักงานกท. พบสิ่งพิรุณเป็นกระเป๋าสีดำ แขนงไว้ มีข่าวลือจากท่าเทียบรัฐบาลว่า อาจมีวัตถุระเบิดในที่ชุมนุม ภายหลังจากตรวจสอบ พบว่า เป็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจรักษาการที่ล้มไว้หลังจากออกเวร เพื่อนตำรวจจึงแกล้งแขนงไว้

-สมัชชาคนจนออกแถลงการณ์ฉบับที่ 23 เรียกร้องให้หยุดพฤติกรรมที่ไม่ประสงค์ดีต่อการ ชุมชน หรือสร้างภาพพจน์ด้านลบให้กับสมัชชาคนจน ขอประณามพฤติกรรมผู้ไม่ประสงค์ดี และ ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจัดการเรื่องนี้อย่างเข้มงวด

-เวลา 13.00 น. คนจนหมู่ที่ 1 หมู่ที่ 2 นั่งภาวนาอย่างสงบ ส่งพลังจิตให้กรรม.มิมติเห็นชอบ ตามผลการเจรจา

-การเจรจากรณีปัญหาเขื่อนราษีไศล จ.ศรีสะเกษ ที่กระทรวงวิทยาศาสตร์
มติกรรม .

-กรรม.มิมติเห็นชอบผลการเจรจากลุ่มปัญหาป่าไม้ที่ดิน จำนวน 9 กรณี จำแนกเป็น กรณีป่า เศรษฐกิจ 8 กรณี ป่าไม้ถาวร 1 กรณี

-กรรม.มิมติเห็นชอบผลการเจรจากลุ่มปัญหาเกษตรกรรมทางเลือก 3 ประเด็น ตามผลการ เสรจาวันที่ 29 มกราคม 2540

กรรม.มิมติเห็นชอบผลการเจรจากลุ่มเขื่อน อนุมัติงบประมาณกลาง จ่ายค่าชดเชยเขื่อนที่ สร้างแล้ว 6 กรณี ตามผลการเจรจาวันที่ 30 มกราคม วันที่ 3,6,10 และ 11 กุมภาพันธ์ 2540

-สมาพันธ์ประมงพื้นบ้านภาคใต้ จัดชุมนุมที่บริเวณสระแก้ว แหลมสมิหลา จ.สงขลา เพื่อ สนับสนุนการต่อสู้สมัชชาคนจน และส่งผู้ร่วมชุมนุมเข้าร่วมการต่อสู้กับสมัชชาคนจน

-กลุ่มนักวิชาการ นักพัฒนา นักศึกษาภาคเหนือ สัมมนาที่สถาบันวิจัยสังคมเชียงใหม่ เพื่อสนับสนุนข้อเรียกร้อง การต่อสู้สมัชชาคนจน

19 กุมภาพันธ์

-ผู้ชุมนุมเสียชีวิตแล้ว 4 คน คือ ทองชาติ คนไฉน อายุ 42 ปี กรณีอุทยานแห่งชาติภูสรวรคอกบัว จ.อำนาจเจริญ สาย บุญปก อายุ 76 ปี กรณีสวนป่าดงมะไฟ จ.ยโสธร ทองใบ ผินนอก กรณีป่าสงวนแห่งชาติดงลาน จ.ขอนแก่น สนิท นามเงิน กรณีอุทยานแห่งชาติห้วยหวด จ.มุกดาหาร

-ผู้เสียชีวิตเกิดจากความเครียด การกดดันจากราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กรณีนายสนิท นามเงิน ผู้ใหญ่บ้านต.กกคุดม อ.ดงหลวง จ.มุกดาหาร ผู้เดือดร้อนกรณีป่าดงหมูแปลงที่ 3 อุทยานแห่งชาติห้วยหวดทับที่ เจ้าหน้าที่ป่าไม้จับกุมพร้อมคณะ 24 คน ในข้อหาบุกรุก เพื่อขัดขวางไม่ให้นำชาวบ้านมาชุมนุม แต่นายสนิทก็ได้ส่งภรรยาและบุตรมาแทน ในช่วงการชุมนุมมีการประชุมกำนันผู้ใหญ่บ้าน นายอำเภอดงหลวงกล่าวประณามนายสนิทว่า ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ไม่ดี และให้ควบคุมไม่ให้ชาวบ้านมาร่วมชุมนุม ถ้าทำไม่ได้ก็ให้ไปตายเสีย เป็นสาเหตุที่บีบบังคับนายสนิทให้ฆ่าตัวตาย

-สมัชชาคนจนประกาศสืบทอดเจตนารมณ์จิตวิญญาณคนจนผู้เสียชีวิต และขอประณามการกระทำของนายอำเภอดงหลวง พร้อมทั้งเรียกร้องให้รวมมหาชาติไทย ดำเนินการสอบสวนโดยด่วน ทั้งนี้ สมัชชาคนจนได้ทำบุญอุทิศส่วนกุศลและจัดตั้งกองทุนให้ความช่วยเหลือครอบครัวต่อไป

21 กุมภาพันธ์

-สมัชชาคนจนออกแถลงการณ์ ฉบับที่ 25 ระบุว่า กลุ่มปัญหาป่าไม้ที่ดิน รมช.ไม่รู้เรื่องมาเป็นประธาน-รัฐบาลอย่างถูกระเบียบจะไม่จ่ายค่าชดเชยเขื่อน การเจรจากลุ่มป่าไม้ที่ดิน นายสำภา ประจวบเหมาะ รมช.เกษตรและสหกรณ์ ประธานที่ประชุม กล่าวขอรับอย่างตรงไปตรงมาว่าไม่มีข้อมูล และมีเวลาเพียงเที่ยงวัน จึงสะท้อนให้เห็นว่ารัฐบาลไม่มีความจริงจัง ให้ผู้ไม่มีความรู้ ไม่สามารถเจรจาได้อย่างต่อเนื่องมาเป็นประธาน

เวลา 8.00 น. กิจกรรมงานบุญข้าวจีชาวอีสาน และพิธีเรียกขวัญวิญญาณของชาวปกากะญอ อันเป็นการทำบุญอุทิศส่วนกุศลผู้เสียชีวิต

เวลา 18.00 น. พิธีเวียนเทียนวันมาฆบูชา ที่วัดเบญจมบพิตร เพื่อให้จิตใจสงบ ภาวนาให้รัฐบาลใช้สติปัญญา สมารถแก้ปัญหาให้ลุล่วง

23 กุมภาพันธ์

สมาชิกคนจนออกแถลงการณ์ ฉบับที่ 26 เรียกร้องนายกรัฐมนตรีจิวหวานเจียบ หยุดนโยบายตีสองหน้า ระบุว่า ครอบรอบหนึ่งเดือน การเจรจาถู่วงเพียง 48.87 % ไม่ได้คืบหน้า 90 % ตามคำกล่าวของนายกรัฐมนตรี อันเปรียบเสมือนการโกหกคำโตต่อสาธารณชน การสร้างภาพที่ดูราวกับว่าการแก้ไขปัญหาใกล้ยุติ ทั้งๆที่เป็นเพียงมายาภาพหรือละครฉากหนึ่ง ที่รัฐบาลได้นำนโยบายตีสองหน้ากับสมาชิกคนจน

สมาชิกคนจนให้โอกาสนายกรัฐมนตรีเป็นครั้งสุดท้าย ก่อนที่สมาชิกคนจนจะประกาศสงครามกับนายกรัฐมนตรี ผู้ประกาศสงครามกับความยากจน “เราขอประกาศล่วงหน้าไว้ว่า หากการเจรจายังไม่ชัดเจน ถ้าข้า เราจะยุติการเจรจา” เนื่องจากได้ให้โอกาสรัฐบาลมา 1 เดือนเต็ม ทั้งนี้สมาชิกคนจนได้จัดทำหุ่นนายกรัฐมนตรีวางไว้ที่ริมคลอง เพื่อพิสูจน์ถึงจะวางใจว่า จะทำสงครามกับความยากจนและหากแก้ไขปัญหาประชาชน ไม่ได้จะกระโดดแม่น้ำตาย

สมาชิกคนจนชี้แจงว่า การชุมนุมในครั้งนี้ แม้รัฐบาลและหน่วยงานราชการจะอำนวยความสะดวกแตกต่างจากรัฐบาลที่ผ่านมา แต่เป้าหมายการชุมนุมเพื่อให้แก้ไขปัญหามันเป็นรูปธรรม เนื่องจากคำหวาน กระดาษ ข้อตกลง และรถบัสส่งกลับบ้าน ไม่ใช่คำตอบในการแก้ไขปัญหา

-ช่วงเช้า ชาวพุทธจากกรรมเขื่อนสายบุรี สมาพันธ์ประมงพื้นบ้านภาคใต้ สมาชิกคนจน และสหพันธ์ศึกษามุสลิม 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำพิธีละหมาดอาอูดี ขอพรองค์อัลเลาะห์ อันเป็นพิธีกรรมทางศาสนาอิสลาม ภายในทำเนียบรัฐบาล

ช่วงเย็น สมาชิกคนจนจัดพิธีบายศรีสู่ขวัญ.สุลักษณ์ ศิวรักษ์ นักคิดนักเขียนอาวุโส จากนั้นได้ปรากฏมาให้กำลังใจสมาชิกคนจนด้วย

24 กุมภาพันธ์

กองงานโฆษกสมาชิกคนจน ทำหนังสือชี้แจงนายวราเทพ รัตนากร โฆษกรัฐบาล ที่ให้สัมภาษณ์ว่า รัฐบาลแก้ปัญหาไป 70-80 เปอร์เซ็นต์ ทั้งที่ปัญหาคำนมติกรมเพียง 14 เปอร์เซ็นต์ ทั้งนี้ อุปสรรคการเจรจา คือ ข้าราชการที่เป็นทาสกฎระเบียบโบราณ ถ้าหลัง คังนั้นรัฐมนตรีที่เป็นประธานจึงควรแสดงความกล้าหาญตัดสินใจและแก้ไขกฎระเบียบในระยะยาว เนื่องจากพล.ชวลิต ยงใจยุทธ ประกาศไว้ว่า จะทำสงครามกับความยากจน ภารกิจอันดับแรก คือ กฎระเบียบล่าหลัง ระบบราชการที่ไร้ประสิทธิภาพ การเมืองที่ประชาชนขาดส่วนร่วม ต้นตอแห่งความยากจนถาวร

-กิจกรรมจัดทำแพลลายน้ำในคลองเปรมประชากร แขนงคอส์เลียนว่าสมาชิกคนจนกำลังจะตายอยู่แล้ว นายกจิยังมาลอยแพหนีปัญหาอีก

-พลอ.ชวลิต ชงใจยุทธ บินด่วนไปพบผู้ชุมนุมสกย.อ. ที่สนามกีฬากลางจ.ขอนแก่น รับปากว่า รัฐบาลจะปลดเปลื้องหนี้สินเกษตรกรที่เกิดขึ้นจากโครงการของรัฐและตั้งสถาบันทางการเงินของเกษตรกร

25.กุมภาพันธ์

-สมัครชนกชนกว่า 10,000 คน ร่วมใจกันนั่งสมาธิ เพื่อลดบรรเทาใจให้กรมเห็นชอบในข้อตกลง

-เวลา 10.30 น. ช่วงเริ่มนั่งสมาธิ นายเอียงไชย บุญล้อม หัวหน้าหน่วยรักษาความปลอดภัยบ้านกุดเรือคำ อ.โง้งเจียม จ.อุบลราชธานี ตัวแทนกรณีเขื่อนปากมูล เป็นลมล้มลงแน่นิ่ง ผู้เห็นเหตุการณ์จึงช่วยกันหามไปส่งหน่วยพยาบาลหน้าหมู่บ้านที่ 2 แต่เจ้าหน้าที่พยาบาลรพ.วชิระ ไม่เร่งจัดรถนำส่งโรงพยาบาล นายเอียงไชยเสียชีวิตขณะเดินทางไปโรงพยาบาล

-มีการเจรจากรณีปัญหาเขื่อนราษีไศล จ.ศรีสะเกษ ที่กระทรวงวิทยาศาสตร์

-กรม.มีมติเห็นชอบผลการเจรจากรณีสวนป่ายุคาลิปัตต์ 4 กรณี และกลุ่มปัญหาชุมชนแออัด 8 กรณี ตามผลเจรจาวันที่ 7 กุมภาพันธ์

-โรงเรียนการเมืองบรรยายพิเศษ “คนจนกับการมีส่วนร่วมในการร่างรัฐธรรมนูญ” โดยอ.สมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์ ที่เวทีกลางหมู่บ้านที่ 1

26.กุมภาพันธ์

หน่วยรปภ.ชุดกองเกียรติยศ 30 คน ไปเคารพศพนายเอียงชัย บุญล้อม ที่รพ.วชิระ แต่ไม่มีรถมารับศพตามที่รัฐบาลรับปาก แม้ว่าจะประสานงานอีกตั้งแต่เวลา 10.00-15.00 น. จึงแยกศพกลับที่ชุมนุม โดยมีชาวบ้านกว่า 10,000 คน ออกมารับศพด้วยอารมณ์คับแค้น ฮือลงมาบนถนนปิดการจราจรโดยปริยายไปช่วงขณะ กระทั่งเวลา 18.00 น. ทางรัฐบาลจึงจัดรถตู้บรรทุกศพ และรถบัสดำเนิน 2 คัน เพื่อนำศพไปจ.อุบลราชธานี

27.กุมภาพันธ์

สมัครชนกชนออกแถลงการณ์ ฉบับที่ 29 การแก้ไขปัญหา มิได้อยู่ที่การแสวงหาทางสถิติบนฐานคิดเอาแต่ได้ เข้าข้างตัวเอง ระบุว่า นายมานะ กุสกูล รองเลขาธิการนายกฯ แถลงข่าวสร้างความสับสนทำให้ดูเหมือนว่าปัญหาแก้ไขไปได้เป็นส่วนใหญ่ แท้จริงแล้วผลการเจรจาดำเนินการเห็นชอบของกรม.เพียง 29 กรณี จาก 125 กรณี คิดเป็น 23.96 % ยังไม่มีการเจรจา 50 กรณี คิดเป็น 41.32 % ส่วนกลุ่มปัญหาเขื่อน แถลงสะเพร่าบิดเบือนข้อเท็จจริงระบุว่า กลุ่มปัญหาเขื่อน มี 10 กรณี ข้อเท็จจริง มี 15 กรณี ได้ข้อยุติ 6 กรณี คิดเป็น 37.5 %

การเจรจากรณีปัญหาเขื่อนราษีไศล จ.ศรีสะเกษ ที่กระทรวงวิทยาศาสตร์

การประชุมกลุ่มเกษตรกร จ.นครราชสีมา จ.บุรีรัมย์ และการเจรจากรณีปัญหาหมันสำปะหลัง
ราคาคงต่ำ ที่กระทรวงพาณิชย์

28 กุมภาพันธ์

-สมาชิชาคนจนออกแถลงการณ์ ฉบับที่ 30 ความจริงใจพิสูจน์จากการปฏิบัติที่เป็นจริง
ความจริงจึงพิสูจน์จากการนัดประชุม ข้อเท็จจริงพิสูจน์จากเรื่องเข้ากรม. มิใช่การแสดงโวหารทาง
สถิติบนฐานคิดเข้าข้างตัวเอง เราขอชี้แจงว่า ความจริงใจต้องมีความจริงจึงเป็นองค์ประกอบด้วย

-งานเวทีสัญจร รำลึก 5 ปี พฤษภาประชาธรรม จัดโดย 28 องค์กรประชาธิปไตย ที่ม.ราม
คำแหง มีการปราศรัยจากองค์กรประชาธิปไตยและองค์กรประชาชน การแสดงดนตรีเพื่อชีวิต การ
อภิปรายทางการเมือง โดย อ.ชัยพันธ์ ประภาสวัด ที่ปรึกษาสมาชิชาคนจนร่วมปราศรัยด้วย

มีนาคม 2540

1 มีนาคม

-การเสวนาเรื่อง "สมาชิชาคนจน มุมมองทางสังคม" ที่ มหาวิทยาลัยเกริก นักเรียนการ
เมืองและสร.คนจนไปร่วมงานด้วย

2 มีนาคม

สมาชิชาคนจนออกแถลงการณ์ ยังไม่ทันกลับบ้าน รัฐเยี่ยมแล้ว คำสั่งนายฯขัดมติกรม.
กรมป่าไม้สอดใส่เสนอเรื่องเข้ากรม.ลบผลเจรจาของกลุ่มป่าไม้-ที่ดินระหว่างสมาชิชาคนจนกับ
รัฐบาล ดังนี้

1.กรณีศูนย์ราชการบ้านโพธิ์เขียว จ.สุพรรณบุรีและกรณีศูนย์ราชการทุ่งคอนแคว้ จ.บุรีรัมย์
ผลการเจรจาผ่านการรับทราบของกรม.ในวันที่ 11 กุมภาพันธ์ มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการพิสูจน์
สิทธิให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน แต่คำสั่งนายกรัฐมนตรีกลับระบุขยายระยะเวลาได้อีกครั้งละ 15
วัน ไม่เกิน 2 ครั้ง เท่ากับว่าขยายเวลาเป็น 60 วัน จึงถือได้ว่าคำสั่งนายกรัฐมนตรียุติมติกรม. และ
ผลการเจรจา

2.การนำเรื่องเข้ากรม.ของกลุ่มปัญหาป่าไม้ ละเมิดหลักการที่ตกลงกับนายกรัฐมนตรึ ใน
วันที่ 27 มกราคม และมติที่ประชุมร่วมกับนายชิงชัย มงคลธรรม นายจาตุรนต์ ฉายแสง เนื่องจาก
การนำเรื่องเสนอกรม.วันที่ 25 กุมภาพันธ์ กรมป่าไม้ไม่เสนอผลการเจรจา แต่เสนอความเห็นคน
เอง อ้างว่าเป็นแนวปฏิบัติ ทั้งนี้ ก็ไม่ได้ระบุเงื่อนไขเวลาดำเนินการภายใน 30 วัน ด้วย การกระทำของ
กรมป่าไม้ถือได้ว่าขัดนโยบายนายกรัฐมนตรึ

นอกจากนี้ สิ่งที่แสดงให้เห็นถึงการขาดความจริงจังของรัฐบาล จะเห็นได้ชัดเจนจาก 2 ประเด็น

1. ครม. เห็นชอบจ่ายค่าชดเชย 6 เดือน ในวันที่ 18 กุมภาพันธ์ และกรณีโครงการพัฒนาค่านช่องเม็ก วันที่ 11 กุมภาพันธ์ แต่ไม่คืบหน้า

2. การเจรจาที่ล่าช้าไม่ต่อเนื่อง ในกลุ่มปัญหาป่าไม้ที่ดิน มีการประชุมโดยเฉลี่ย 1-2 วันต่อสัปดาห์หรือประมาณ 6 ชั่วโมง ทั้งๆ ที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีรัฐมนตรีประจำการอยู่ถึง 4 คน ในสมัยรัฐบาลบรรหาร กรณีปัญหาป่าไม้-ที่ดินมี 28 กรณี ใช้เวลาเจรจาเพียง 3 วัน

3 มีนาคม

- สมัชชาคนจนออกแถลงการณ์ฉบับที่ 32 เรียกร้องให้นายชิงชัย มงคลธรรม หยุดให้ข่าวสารที่บิดเบือนหรือเป็นข้ออ้างคือสาธารณชนว่า สาเหตุที่รัฐบาลแก้ไขปัญหาล่าช้า เนื่องจากกรณีปัญหาเพิ่มเติมเป็น 130 กรณี สมัชชาคนจนขอยืนยันว่ามี 125 กรณี

- สมัชชาคนจนเข้าพบชิงชัย มงคลธรรม ที่ทำเนียบรัฐบาล ชี้แจงอุปสรรคการเจรจา การปิดหีบ พร้อมเสนอข้อเรียกร้อง 4 ประเด็น คือ

1. คำสั่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการพิสูจน์ ชัดมดีกรม. กรณีทุ่งคอนแก้ว จ.บุรีรัมย์ และกรณีบ้านโพธิ์เขียว จ.สุพรรณบุรี

2. กรมป่าไม้ไม่เสนอผลเจรจา แต่เสนอความเห็นตัวเองลบผลการเจรจาวันที่ 25 กุมภาพันธ์ เช่น กรณีสวนป่าบ.สร้างคือ จ.สกลนคร

3. กรณีการเจรจากลุ่มป่าไม้ สมัชชาคนจนเสนอให้มีการเจรจาอย่างน้อยสัปดาห์ละ 4 วัน ตามเวลาทำการ โดยการสลับรัฐมนตรีทั้ง 4 คน

4. กรณีค่าชดเชยกรณีโครงการพัฒนาค่านช่องเม็ก และกรณีเขื่อน 6 เขื่อน หากรัฐบาลจะพิสูจน์ความจริงใจต้องเร่งรัดดำเนินการจ่ายเงิน

ผลสรุปการเข้าพบ นายชิงชัย มงคลธรรม เสนอให้เข้าพบนายกรัฐมนตรี เนื่องจากพยายามกำชับหน่วยราชการแล้ว แต่ไม่ปฏิบัติตาม

4 มีนาคม

ตัวแทนสมัชชาคนจนเข้าพบนายชิงชัย มงคลธรรม เรื่องการประสานงานให้สมัชชาคนจนเข้าพบนายกรัฐมนตรี เพื่อชี้แจงอุปสรรคการเจรจา ให้รับทราบและเข้ามาแก้ไขปัญหาคด้วยตัวเอง แต่นายกรัฐมนตรีขอเลื่อนนัดหมายไม่มีกำหนด อ้างว่าติดประชุมกับพล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ

ในช่วงเช้า เวลาประมาณ 03.00 น. นาย[นู] คอกจิมู โคคคลองคลองเปรมประชากร เพื่อฆ่าตัวตาย แต่มีคนช่วยไว้ได้

5 มีนาคม

สมาชิกคนจนยื่นจดหมายเรียกร้องนายกรัฐมนตรีเจรจาด้วยตนเอง เนื่องจากปัญหาที่เหลืออยู่ต้องอาศัยการตัดสินใจจากนายกรัฐมนตรี

การเจรจากลุ่มปัญหาเกษตรกรรมทางเลือก ครั้งที่ 2 ผลการเจรจามีมติ เห็นชอบในการปรับปรุงแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ให้ดำเนินการโครงการสนับสนุนระบบการเกษตรยั่งยืน และโครงสร้างการบริหารโครงการนำร่อง

เวลาประมาณ 05.00 น. นายปุ่น ดอกจิมู กระโดดรถไฟขบวนรวดเร็ว กรุงเทพ-เชียงใหม่ จากชองหน้าต่าง ขณะที่รถแล่นผ่านวัดคอกยวม่วงคำ บ้านแม่ทะ อ.แม่ทะ จ.ลำปาง นายปุ่น เดินทางกลับรถไฟจากสถานีสามเสน พร้อมกับญาติ ได้แก่ นายบุญ แก่ลिनอ และนายฮ้าย คำฮ้าย

เวลาประมาณ 13.00 น. พิธีหมั้นในที่ชุมนุม เป็นตัวแทนจากกรณีป่าดงขุมคำ จ.อุบลราชธานี และกรณีเขื่อนปากมูล จ.อุบลราชธานี

ทีมนักวิชาการเศรษฐศาสตร์การเมืองจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 12 ท่าน นำโดย อ.เชียน ธีระวิทย์ อ.ธีรนาถ กาญจนอักษร อ.วรวิทย์ เจริญเลิศ อ.สาสุก พงษ์ไพจิตร มาเยี่ยมให้กำลังใจชาวบ้าน ที่เวทีหมู่ 1 และได้ส่งตัวแทนขึ้นกล่าวให้กำลังใจชาวบ้านด้วย

6 มีนาคม

สมาชิกคนจนแถลงข่าวฉบับที่ 35 ถึงเวศศพที่หก-ยุติเจรจา-ถามใจคำจิว นัดแล้วเบี้ยว ได้เวลารับใช้คนจนหรือยัง

-นายปุ่น ดอกจิมู อายุ 71 ปี ชาวเขาปากกัญญา จ.เชียงใหม่ โดครถไฟเสียชีวิต นับเป็นศพที่ 6 สมาชิกคนจนประกาศ ยุติการเจรจาเพื่อไว้อาลัยผู้เสียชีวิต จนกว่านายกรัฐมนตรีจะลงมาแก้ไขปัญหาโดยตรง ประกาศตีบทอจดจนารมณห์ ด้วยการยื่นข้อต่อผู้จนกว่าจะได้รับชัยชนะ

-เวลา 15.00 น. พิธีไว้อาลัยหน้าทำเนียบรัฐบาล ถัดมาเวลา 17.00 น. สมาชิกคนจน 200 คน โดยสารรถไฟจากหัวลำโพงไปจ.เชียงใหม่

-การเจรจากลุ่มปัญหาเขื่อนกรณีฝ่ายรามีสโล จ.ศรีสะเกษ ที่ สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ผลการเจรจา ให้ดำเนินการจ่ายค่าชดเชยชาวบ้าน 48 หมู่บ้าน 3 อำเภอ จำนวน 1,156 ราย พื้นที่ 11,385 ไร่ 3 งาน 50 ตารางวา ราคาประเมิน 32,000 บาท รวมเงินทั้งสิ้น 363,484,000 บาท ทั้งนี้ การจ่ายเงินค่าชดเชยควรดำเนินการภายใน 30 วัน

7 มีนาคม

เวลา 07.00 น. เข้าหมู่บ้านห้วยหอย ต.แม่วิน อ.แม่วาง จ.เชียงใหม่ ให้กำลังใจครอบครัวผู้เสียชีวิต และพิธีทำบุญศพ

นายชูชีพ หาญสวัสดิ์ รวบรวมเอกสารและสทกรรม สัมมนาที่โรงแรมเชียงใหม่พลาซ่าให้ สัมภาษณ์ว่า “กรณีการฆ่าตัวตายของนายบุญนั้น อาจเกิดจากสาเหตุการทะเลาะกับเมียก็ได้จึงฆ่าตัว ตาย” สัมภาษณ์จนจึงตัดสินใจเคลื่อนขบวนไปยังโรงแรม แต่นายชูชีพหลบออกจากโรงแรมก่อน 8 มีนาคม

เวทีปราศรัยใหญ่ อภิปรายกลางแจ้ง “การสูญเสียของคนจนกับนโยบายไล่คนออกจากป่า” โดยนักวิชาการ นักศึกษาม.เชียงใหม่ องค์กรพัฒนาเอกชน ชาวเขาชนเผ่าภาคเหนือกว่า 1,000 คน ร่วมกันประกาศเจตนารมณ์คนดั้นน้ำ ที่ลานประตูท่าแพ จ.เชียงใหม่

องค์กรร่วมจัด ได้แก่ สัมภาษณ์คนจน เครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ คณะจารย์ม. เชียงใหม่ สโมสรนักศึกษาม.เชียงใหม่ คณะกรรมการประสานงานองค์กรพัฒนาเอกชนภาคเหนือ ชมรมนักพัฒนาภาคเหนือ และองค์กรพันธมิตรในภาคเหนือ

สัมภาษณ์คนจนออกแถลงการณ์ ฉบับที่ 37 เรียกร้องมโนธรรมสำนึก จริยธรรมของนายชูชีพ หาญสวัสดิ์ และการพิจารณาตนเอง จากการให้สัมภาษณ์กรณีการเสียชีวิตของนายบุญว่า อาจเกิด จากการทะเลาะกับแฟนก็ได้ ทั้งยังแสดงความเห็นในเชิงไม่สนใจข้อเรียกร้องสัมภาษณ์คนจน

สัมภาษณ์คนจนเห็นว่า นอกจากนายชูชีพไม่มีสำนึกรับผิดชอบแล้ว ยังแสดงถึงจิตใจอกดี กับ คน ไร้ มโนธรรมสำนึก ทั้งนี้ แม้การเสียชีวิตของนายบุญ จะไม่ทำให้นายชูชีพสำนึก แต่โดยวัฒนธรรมไทย นายชูชีพควรแสดงความเห็นใจผู้เสียชีวิตและครอบครัว ไม่ใช่ต่อเสียคดีผู้เสียชีวิต

ถ้าประกาศสัมภาษณ์คนวันสตรีสากล สตรีคนจน สร้างสรรค์สังคม และพิทักษ์สิ่งแวดล้อม การกิจของโลกมากกว่าครึ่ง อยู่ในมือของสตรี เพื่อสืบทอดเจตนารมณ์และเรียกร้องให้คำนึง ถึงการแก้ไขปัญหาสวัสดิการของคนงานหญิงทั่วโลก

9 มีนาคม

มีการประชุมองค์กรพันธมิตรคนจน 133 องค์กร ตึกอมร. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ ประชุมมีมติ จัดงานวันรวมพลัง ประสานใจสู่ชัยคนจน/ยื่นหนังสือเรียกร้องนายกรัฐมนตรีเจรจากับ สัมภาษณ์คนจน และระดมการบริจาค

10 มีนาคม

กลุ่มกิจกรรมนักศึกษาเพื่อสังคม ม.รามคำแหง ประกาศเข้าร่วมต่อสู้ มอบดอกไม้ให้ชาว บ้าน จากนั้นรณรงค์ที่นาบุญครองและสยามสมเควร์

11 มีนาคม

องค์กรพันธมิตร 180 องค์กร นำโดย นายพิภพ ธงชัย เลขานุการมูลนิธิเด็ก อาจารย์รัชดา จันท์เทียร ประธานมูลนิธิสืบ นาคะเสถียร นายสุวิทย์ วัฒนุ เลขานุการมูลนิธิพัฒนาที่อยู่อาศัย

เข้าพบนายกรัฐมนตรีที่ทำเนียบรัฐบาล เรียกร้องให้เปิดการเจรจากับสมาชิกคนจนโดยด่วน นายกรัฐมนตรีรับปากพบกับสมาชิกคนจนในวันที่ 12 มีนาคม

สนทนท. เผ่าหุ่นนายซูชีพ หาญสวัสดิ์ ที่หน้ากระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประท้วงการเสียชีวิตของนายปุ่น คอกจิมู

กรม. มีมติเห็นชอบผลการเจรจากลุ่มปัญหาป่าไม้ที่ดิน กรณีป่าสงวนแห่งชาติ 4 กรณี ป่าอนุรักษ์ตามมติกรม. 4 กรณี ป่าอนุรักษ์ ป่าไม้ถาวรตามมติกรม. โครงการหมู่บ้านป่าไม้ และสวนป่าอุตสาหกรรมปัตต ออย่างละ 1 กรณี

12 มีนาคม

การเจรจาระหว่างตัวแทนสมาชิกคนจนกับนายกรัฐมนตรี เวลา 12.00 น. ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล ผลการเจรจาโดยสรุป มีดังนี้

1. การแก้ไขข้อขัดแย้งในมติกรม. จาก "รับทราบ" เป็น "เห็นชอบ" 23 กรณี นายกรัฐมนตรีรับประสานงาน

2. การแก้ไขมติกรม. กลุ่มปัญหาป่าไม้ที่ดิน 3 กรณี นายประวิทย์ อุตตะโมต รมช.เกษตรและสหกรณ์ รับที่จะดำเนินการ

3. นำผลการเจรจาที่ตกค้างเข้ากรม. 2 กรณี นายกรัฐมนตรีรับที่ประสานเพื่อให้เป็นไปตามข้อเสนอ

4. การเบิกจ่ายงบประมาณกรณีโครงการพัฒนาช่องเม็ก นายชิงชัย มงคลธรรม ชี้แจงว่ากระทรวงมหาดไทยประสานงานเพื่อดำเนินการแล้ว ส่วนการเร่งรัดเบิกจ่ายงบประมาณกรณีเขื่อนและการเจรจาที่ยังไม่ยุติของกลุ่มชุมชนแออัด นายชิงชัย มงคลธรรม รับจะเร่งรัดดำเนินการ

5. ความต่อเนื่องของการประชุม นายประวิทย์ อุตตะโมต รับจะเร่งรัดเจรจากกรณีที่ยังไม่มีข้อยุติโดยเร็ว และจะเข้าประชุมทุกครั้ง

6. กรณีป่าอนุรักษ์ภาคเหนือ ผลการเจรจา นายฯ รับดูแลเพื่อยุตินโยบายอพยพชาวบ้านออกจากป่า โดยให้มีกระบวนการพิสูจน์สิทธิว่าชาวบ้านอยู่ก่อนประกาศเขตป่าอนุรักษ์หรือไม่ ถ้าอยู่ก่อนให้เปิดถอนสภาพป่าและรับรองสิทธิให้เกษตรกรได้โดยถูกต้องกฎหมาย ทั้งนี้ ให้ผ่อนผันการจับกุมจนกว่าการแก้ไขปัญหจะได้ข้อยุติ ส่วนเรื่องป่าชุมชน ในหลักการจะให้ชุมชนร่วมดูแลรักษาป่าอย่างยั่งยืน

7. กรณีปัญหาเขื่อน สมาชิกคนจนขอให้พิจารณาเขื่อนที่สร้างแล้ว 2 กรณี (เขื่อนสิรินธร และเขื่อนปากมูล) และเขื่อนที่ยังไม่สร้าง 5 กรณี นายกรัฐมนตรีจะประสานกับรมช.วิทยาศาสตร์ฯ ประสานกลุ่มปัญหาเขื่อน เพื่อประชุมพิจารณาในหลักการและรายละเอียดในวันศุกร์ที่ 14 มีนาคม

13 มีนาคม

-สมาชิชาคนจนออกแถลงการณ์ ฉบับที่ 40 คำหวานฟังชื่นใจรุ่นहुแต่ต้องดูที่การปฏิบัติจริง ระบุว่า เมื่อวานนี้ นายกรัฐมนตรีได้ลงมาบัญชาการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง เป็นสัจจะวาจาที่มีต่อสมาชิชาคนจน อย่างไรก็ตามระยะทางพิสูจน์มี้า กาลเวลาพิสูจน์คน จึงคือพิสูจน์จากการปฏิบัติ

-นักเรียนการเมืองและสสร.คนจน นำเสนอร่างรัฐธรรมนูญ ญคนจนต่อนักกฎหมายที่สถาบันปริติพนมยงค์ โดยมีคุณไพโรจน์ พลเพชร ผู้จัดการสมาคมสิทธิเสรีภาพของประชาชน และคุณวิรัช มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม สถาบันปริติ พนมยงค์ และชมรมศิษย์เก่าบูรณชนบทและเพื่อน
14 มีนาคม

-สมาชิชาคนจนจัดแถลงข่าวสื่อมวลชนต่างประเทศ ที่ตึกจิวเวลริเทรคเซนเตอร์ ชั้น 12 จัดโดยสโมสรรผู้สื่อข่าวต่างประเทศ ประเด็น ความเป็นมาสมาชิชาคนจน ทำไมต้องชุมนุม เป้าหมายในการชุมนุม โดยมี นายบำรุง คะโยธา นายวิระพล โสภณ อ.สุลักษณ์ ศิวรักษ์ อ.บัณฑิต อ่อนคำ เป็นผู้แถลง

-นักวิชาการภาคเหนือ 132 ท่าน ประชุมที่สถาบันวิจัยสังคม ม.เชียงใหม่ ประกาศจัดตั้ง "สมาชิชานักวิชาการเพื่อคนจน" ระดมเงินบริจาค 20,700 บาท พร้อมยื่นจดหมายเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีเร่งแก้ไขปัญหา

-มีการเจรจากรณีปัญหาเขื่อนสิรินธร จ.อุบลราชธานี ที่ทำเนียบรัฐบาล

15 มีนาคม

-สมาชิชาคนจนออกแถลงการณ์ ฉบับที่ 41 จัดทัพชุมนุมใหญ่แสดงพลังสนามหลวงพุงนี้วันนี้ชี้แจง 12 จุดใหญ่ ประสานเสียงคนชั้นกลาง-กรรมกร-สลัม-พันธมิตร-นักวิชาการ 206 องค์กร พาเหรดสู่ท้องสนามหลวง ภาคเหนือระดมข้าวสารอาหารแห้ง 20 คันรถ ภาคอีสานข้าวเหนียว 20 คันรถ ภาคตะวันออกเสบียงผลไม้ ผัก ปลา 20 คันรถ ภาคใต้สนับสนุนเสบียงปลาเค็ม อาหารแห้ง

-กลุ่มเยาวชนสมาชิชาคนจนรณรงค์ที่สวนจตุจักร หน่วยศิลป์จัดทำป้ายคำ รูปภาพล้อเลียนหุ่นโดโนเสาร์ ฯลฯ เตรียมงานวันพุงนี้

16 มีนาคม

-งานวันรวมพลังประสานใจสู่ช่วยคนจน โดย องค์กรพันธมิตร 206 องค์กร ณ ท้องสนามหลวง ริ้วขบวนเริ่มเดินจากด้านข้างวัดเบญจมบพิตร เลี้ยวซ้ายเข้าถนนราชดำเนินกลาง เข้าสู่สนามหลวง เพื่อป้องกันการจราจรที่หนาแน่น ได้จัดแบ่งขบวนเป็น 2 ชุด และแจ้งจส.100ไว้ล่วงหน้า

ขบวนที่ 1 กลุ่มเขื่อนปากมูล-สิรินธร เขื่อนกินคน แฟนซีล้อเลียนการไล่ยิงผู้นำชาวบ้าน และไหลปลาร้าที่มีแต่ก้างปลา

ขบวนที่ 2 กลุ่มโครงการพัฒนาของรัฐ-ผู้ปวย-ชุมชนแออัด-ป่าไม้ที่ดิน หุ่น
โดโนเสาร์ล้อเลียนระบบราชการ อวนรูนัยักษ์ล้อเลียนกรมประมงที่ไม่แก้ปัญหามะเร็งชายฝั่ง รด
โครงการรัฐกินประชาชน เทพีสวรรตะกัว ปอดพิการ แฟนชีชาวเขาถูกจับกุม

-เวลาประมาณ 16.30 น. พิธีทอดผ้าขาวสารโดยพระสงฆ์ 5 รูป จากนั้นกล่าวเปิดงานโดย
ยศ.ดร.นิคม จันทรวินิจ ประธานจัดงาน สรุปการแก้ไขปัญหโดยคุณวิมล โสภาก ที่ปรึกษาสมัชชา
คนจน รายงานการดำเนินงานแต่ละฝ่าย การปราศรัยโดย คุณสมศักดิ์ โกศัยสุข เลขาธิการสมัชชา
รัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ คุณพิภพ ธงไชย เลขาธิการครป. อ.บัณฑูร อ่อนคำ ที่ปรึกษาสมัชชาคนจน
นพ.อุทัยวรรณ ตัวแทนนักวิชาการภาคเหนือ

-การแสดงศิลปพื้นบ้าน และดนตรีโดยคีตฉาญชลี เสก ศักดิ์สิทธิ์ และวงภราดร การ
ประพันธ์บทกวีสดุดีวีรชนคนจน โดยเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ประกาศเจตนารมณ์โดยสุวิวัฒน์ ทอง
หนูเอียด เลขาธิการสนทท. ร่วมร้องเพลงแสงดาวแห่งศรัทธาและคำมั่นสัญญาโดยคุณคุณฎี พนม
ยงค์

-ยอดบริจาคประมาณ 2 แสนบาท

17 มีนาคม

สมัชชาคนจนออกแถลงการณ์ ฉบับที่ 42 การเจรจากลุ่มปัญหาป่าไม้ กรณีเครือข่ายเกษตร
กรภาคเหนือ 107 หมู่บ้าน ประกอบด้วยปัญหาอุทยานแห่งชาติ 14 กรณี เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 3
กรณี และเขตลุ่มน้ำชั้น 1เอ 2 กรณี สมัชชาคนจนจำเป็นต้องยุติการเจรจา เนื่องจาก

1.กรมป่าไม้ไม่ยอมรับสิทธิชุมชน ไม่“เพิกถอน” เพียงแต่“ผ่อนผัน”โดยการ“กั้นแนวเขต
”ให้ทำประโยชน์ได้ชั่วคราว

2.การไม่เพิกถอนพื้นที่ ตามพรบ.อุทยานแห่งชาติ มาตรา 7 และพ.ร.บ.คุ้มครองและรักษา
พันธุ์สัตว์ มาตรา 34 ซึ่งเป็นกระบวนการพิสูจน์สิทธิคามเอกสารของทางราชการ พยานบุคคล และ
การทำประโยชน์ในพื้นที่ ที่ชาวบ้านพร้อมจะดำเนินการพิสูจน์

3.ผลการเจรจาที่รอคอยมา 52 วัน ไม่มีหลักประกันใด ๆ ยังเสี่ยงต่อการถูกขับไล่จากพื้นที่
ถูกจับกุมและปราบปราม ทั้งที่ขั้นตอนได้ผ่านกระบวนการพิสูจน์สิทธิโดยคณะกรรมการร่วมฯ ที่
ตั้งขึ้นในรัฐบาลที่แล้ว

4.กรมป่าไม้ นำมาวลาชนจัดตั้งที่อ้างตัวว่าเป็นคนพื้นราบอ.จอมทอง สร้างความขัดแย้ง
ลักษณะมือบอนมือบ เป็นการละเมิดหลักการเจรจา

5.นายประวิทย์ อุตะโมทย์ ประธานการเจรจา ต้องหันเกมในการรักษาอำนาจของกรมป่า
ไม้ และต้องกล้าตัดสินใจ

สมาชิกคนจนเรียกร้องให้รช.ประวัฒน์ ยอมรับว่า“กฎหมายบุกรุกคน” หากชาวบ้าน
ครอบครองอาศัยก่อน ต้อง“เพิกถอน”ไม่ใช่“ผ่อนผัน”กันแนวเขต

-ชาวบ้านที่มาชุมนุมตลอดบุตร ที่โรงพยาบาลตำรวจ ตั้งชื่อว่า ค.ญ.ดาวประชา ทรัพย์นุท
18 มีนาคม

สมาชิกคนจนออกแถลงการณ์ฉบับที่ 43 สัจจะวาจานายกฯ ไร้ความหมาย รัฐบาลจิวหมด
น้ำยา ระบุว่า การเจรจากับนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 12 มีนาคม ผ่านไป 7 วัน พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่า
แม้แต่เรื่องที่นายกรัฐมนตรีสั่งการก็ยังไม่มีการปฏิบัติตามสัจจะที่ให้ไว้ใน 3 ประเด็น

1.กรณีโครงการพัฒนาค่านช่องเม็ก (มติกรม. 11 ก.พ.) และเขื่อน 6 เขื่อน (มติกรม. 18
ก.พ.) ให้เบิกจ่ายภายใน 30 วัน แต่ไม่คืบ

2.การแก้ไขด้อยค่าในมติกรม.จากคำว่า “รับทราบ” เป็น “เห็นชอบ” และด้อยค่าอื่นๆรวม
23 กรณี

3.นายกรัฐมนตรีไม่มาเจรจาเรื่องเขื่อนและค่าชดเชยโครงการคจก. วันที่ 14 มีนาคม ทั้งๆที่
เป็นผู้นัดหมายด้วยตนเอง

สมาชิกคนจนประกาศว่า ความตั้งใจที่จะยื้อเวลาออกไปให้ยาวนานที่สุด โดยหวังว่าผู้
ชุมนุมจะอ่อนล้าและสลายการชุมนุมไปเอง นั่นคือวิธีการของนักฆ่าเลือดเย็นที่หวังจะเชือดคนจน
ให้ตายอย่างช้าๆ “...เราหวังว่าการชุมนุมด้วยความอดทนสงบสันติจะปลุกมโนธรรมสำนึกต่อ
รัฐบาล...”

-มีการเจรจากรณีปัญหาเขื่อนปากมูล จ.อุบลราชธานี ที่กระทรวงวิทยาศาสตร์

มติกรม

-กรม.มีมติเห็นชอบผลการเจรจากลุ่มปัญหาป่าไม้ที่ดิน กรณีป่าอนุรักษ์ตามมติกรม. 3 กรณี
สวนป่าอุบลรัตน์ 1 กรณี และการฟื้นฟูอาชีพโครงการคจก. 1 กรณี กลุ่มปัญหาเกษตรกรรมทาง
เลือก ความผลการเจรจาในวันที่ 5 มีนาคม 2540

-กรม.มีมติแก้ไขด้อยค่าในมติกรม..วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2540 จาก”รับทราบ”เป็น”เห็น
ชอบ”ผลการเจรจา ในกลุ่มปัญหาป่าไม้ที่ดิน 18 กรณี กลุ่มโครงการพัฒนาของรัฐ 5 กรณี และกลุ่ม
ผู้ป่วยจากการทำางาน 1 กรณี รวม 24 กรณี

-ทีมรณรงค์นักเรียนการเมืองออกณรงค์ที่ท่าพระจันทร์ และท่าพรานนก

19 มีนาคม

ตัวแทนสมาชิกคนจน 500 คน ขึ้นหนังสือถึงนายอุทัย พิมพ์ใจชน ประธานสสร.ที่รัฐสภา
เพื่อเชิญให้มารับข้อเสนอรัฐธรรมนูญคนจน

-มีการล้มโต๊ะเจรจากรณีปัญหาป่าไม้ที่ดิน

20 มีนาคม

สมัชชาคนจนออกแถลงการณ์ ฉบับที่ 44 รัฐบาลเลือกที่รักมักที่ชัง-เซสล์แมนขายของเก่า ไม่คู่สู้ซื้อ ใช้คณะกรรมการสกร.สร้างภาพแก้ปัญหาตั้งแก้วสารพัดนึก ล้อคนจนให้กลับบ้าน ระบุว่า การชุมนุม 55 วัน การเจรจายังคงเฉื่อยชา ขณะที่ปัญหาอสังหาริมทรัพย์ ตลาดหลักทรัพย์ ใช้เงินแสนล้านแก้ทันใจ ส่วนการประชุมกลุ่มเพื่อนวานนี้ ใช้เวลาเพียง 1 ชั่วโมง นัดหมายต่อไปอังคารหน้า แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลเลือกที่รักมักที่ชัง

-รัฐบาลได้ประกาศจัดตั้งสำนักงานประสานและแก้ไขความเดือดร้อนของประชาชน(สกร.) โดยมีรมต.ชิงชัย มงคลธรรม เป็นประธาน รมต.ชิงชัยกล่าวว่า ได้กระทำทุกวิถีทางในการแก้ไขปัญหา ให้กลับบ้านก่อน เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนการแก้ไขปัญหาในรูปแบบคณะกรรมการฯอยู่ที่บ้าน

-ผลการเจรจากลุ่มปัญหาป่าไม้ที่ดิน กรณีพื้นที่ป่าไม้ที่ภาคเหนือ ที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในวันวานทำให้สมัชชาคนจนเตรียมนำโคโนเสาร์ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แทนความคิดที่คับแคบ ล้าหลัง เผด็จการ มอบให้กรมป่าไม้

22-23 มีนาคม

ที่มธรณรงค์นักเรียนการเมืองออกมธรณรงค์ที่ศูนย์การค้าเซ็นทรัลลาดพร้าว และมธรณรงค์ที่สวนจตุจักร ในวันถัดมา

24 มีนาคม

พิธีทำบุญครบรอบ 2 เดือน(60 วัน) อุทิศส่วนกุศลให้ผู้เสียชีวิต พระที่มากทำพิธีได้นำข้าวเหนียว 5 กระสอบ อาหารแห้ง มามอบให้ด้วย

25 มีนาคม

-สมัชชาคนจนออกแถลงการณ์ฉบับที่ 45 ระบุว่า การชุมนุมก้าวสู่เดือนที่ 3 เป็น 60 วัน แห่งความเฉื่อยชา ยังมีกรณีปัญหาที่ไม่มีการเจรจาอยู่ถึง 50 กรณี ทั้งๆที่พี่น้องได้ชุมนุมด้วยความอดทนจนมีผู้เสียชีวิตถึง 8 คน แต่รัฐมนตรีก็ยังมุ่งลงพื้นที่เป็นประธานงานยกช่อฟ้า เพื่อหาเสียงไปวันๆ

-รัฐบาลอัครายการ เตรียมชี้แจงการแก้ไขปัญหาทางรายการโทรทัศน์ช่อง 9 โดยรัฐมนตรีคือ นายชิงชัย มงคลธรรม สมัชชาคนจนขอเรียกร้องให้เปิดโอกาสให้ตัวแทนสมัชชาคนจนร่วมชี้แจงด้วย

-การจัดงานครบรอบ 2 เดือน ของการชุมนุม มีการจัดหัวล้านชนกัน ถ้าคัดขมจุกถือการเมือง และการจัดชุมนุมศึกษารวันทวงสัญญา โดยมี กลุ่มวัยเก๋าคิมศักดิ์ ได้แก่ เชาชะลิต ศิษย์เฉื่อยชา กับ สมัชชาชัย ขวัญใจคนจน เชาชะลิต ตระเวนค้อยมาทั่วที่ปทุมแดน เดินทางมา 2 แสนกิโลเมตร เป็นนักมวยชื่อเสียงโด่งดัง มีหมัดหวานเจ็บเป็นอาวุธกล่อมคู่ต่อสู้ให้เคลิบเคลิ้ม นอกจากนั้นยังมีมวยคู่

ต่าง ๆ อาทิ กิดสะนะน้อย ถูกป่าม้วย กับ พิชิตศึก ขวัญใจคนจน กฟผ. ส.รักเกียรติ กับ ถูกแม่มูล
 ขวัญใจคนจน อติศร ส.หวังดี กับ เชื้อนบรลย์ ขวัญใจคนจน ชิงช้า V.I.P. กับ พันมิตร ศิษย์คน
 จน ชูชีพชัย ลูกชิ้นทอง กับ รวมคอย ขวัญใจคนจน ประวิวัฒน์ ขยันเย็บ กับ ทวงสิทธิ์ ขวัญใจคน
 จน

26 มีนาคม

สมาชิกคนจนแถลงการณ์ฉบับที่ 46 คนจนขอมีส่วนร่วมนำเสนอความคิดเห็นในการยก
 ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ให้บรรจบเนื้อหา ดังนี้

1.สิทธิชุมชน เปิดโอกาสให้ประชาชนมีอำนาจในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน

2.ศาลปกครอง ประชาชนมีสิทธิฟ้องร้องรัฐหรือหน่วยงานรัฐที่ใช้อำนาจมิชอบ ศาลปกครองต้องเป็นอิสระและเป็นกลาง

3.กฎหมายกระจายสิทธิการถือครองที่ดิน จัดเก็บภาษีที่ดินอัตราก้าวหน้า

4.ประชาชนสามารถถอดถอนนักการเมืองและข้าราชการระดับสูงที่ประพฤติมิชอบ ทูจริต
 กอรัปชั่น ในการปฏิบัติหน้าที่

-ตัวแทนนักเรียนโรงเรียนการเมืองและสสร.คนจน เสนอร่างรัฐธรรมนูญฉบับคนจนต่อ
 นายอุทัย พิมพ์ใจชน ประธานสภารัฐธรรมนูญ และนายอาพันธ์ ปิ่นยารุณ ประธานคณะกรรมการ
 มาริการยกร่างฯ ที่เวทีกลางหมู่ 1 จากนั้น ประธานทั้ง 2 ได้กล่าวปราศรัย และเขียนให้กำลังใจ

-นายประวิวัฒน์ อุดตะโมต รมช.เกษตรและสหกรณ์ นั่งเฮลิคอปเตอร์สำรวจพื้นที่และสอบถาม
 ชาวบ้าน พื้นที่เตรียมประกาศอุทยานแห่งชาติดำผาไท ที่บ้านกลาง อ.แม่เมาะ จ.ลำปาง จากนั้น
 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า พอใจในความเป็นอยู่ และการดูแลรักษาป่าของชาวบ้าน

27 มีนาคม

-นายประวิวัฒน์ อุดตะโมต ลงพื้นที่จ.เชียงใหม่ตามข้อเสนอของมูลนิธิธรรมนารถ เพื่อ
 สำรวจพื้นที่บ้านม้งปากกล้วย อุทยานแห่งชาติฮอบขาน แต่มีการเปลี่ยนแปลงกำหนดการโดยไม่
 ทราบสาเหตุ พื้นที่นี้เป็นพื้นที่พิพาทรุนแรงกับมูลนิธิธรรมนารถ เนื่องจากมูลนิธิร่วมกับกรมป่าไม้
 ผลักดันชาวบ้านลงจากพื้นที่ โดยอ้างว่าชาวบ้านตัดไม้ทำลายป่า ใช้ยาฆ่าแมลงและสารพิษเพาะ
 ปลูก ทำให้สารพิษไหลปนเป็นลงสู่ลำน้ำ เป็นเหตุให้ผู้ใช้น้ำในพื้นที่ราบได้รับอันตรายและไม่มีน้ำใช้
 เพียงพอ

-หัวหน้าอุทยานแห่งชาติฮอบขาน บรรยายสรุปว่า ป่าไม้จังหวัดกำลังจัดทำแผนการอพยพ
 ชาวบ้าน ให้กรมป่าไม้ นำเสนอกรม. โดยมีพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมในตอนล่างเป็นพื้นที่รองรับ แม้ว่า
 พื้นที่เป็นดินลูกรังแต่ได้จัดเตรียมแผนพัฒนาที่ดินและแผนพัฒนาอาชีพด้านก่อสร้างทดแทนแรง

งานพม่า เมื่อเดือนมิถุนายนต้องการสัมภาษณ์ชาวบ้านในพื้นที่ ทางเจ้าหน้าที่อ้างว่า จะเดินทางไม่ทัน กำหนดการของรมช.ประวัตร ที่อำเภอจอมทอง

-กลุ่มผู้ชุมนุมชาวอ.จอมทอง จ.เชียงใหม่ ประมาณ 700 คน บางกลุ่มคิมสุรา ชุมนุมคัดค้าน ข้อเรียกร้องสมัชชาคนจนกลุ่มปัญหาป่าไม้ที่ดินบริเวณที่ว่าการอำเภอจอมทอง พร้อมป้ายผ้าดำเขียน จีไอ สมัชชาคนจน และเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรภาคเหนือ กลุ่มผู้ชุมนุมได้ยื่นข้อเรียกร้อง เทปวิดีโอ รูปถ่าย ให้รมช.ประวัตร อุตะมะโมต โดยรมช.รับว่าจะแนบเป็นเอกสารประกอบการประชุมให้กรม พิจารณา

-นักเรียนโรงเรียนการเมืองและคณะกรรมการประสานงานองค์กรเอกชนพัฒนาชนบท ทำ ข้อเสนอขอร่างรัฐธรรมนูญที่สหประชาชาติ

28 มีนาคม

สมัชชาคนจนจัดที่มรณรังค์ชี้แจงชาวกรุงเทพฯ มีผู้สนใจและให้การสนับสนุนบริจาคกว่า 20,000 บาท

28-30 มีนาคม

นักเรียนการเมืองและสสร.คนจนร่วมเสวนาเรื่อง ความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ที่ สมาคมYMCA จัดโดย "FOCUS"

29 มีนาคม

นักเรียนโรงเรียนการเมือง 300 คน ร่วมสัมมนาวิวาทะรัฐธรรมนูญใหม่ 3 กรอบ ร่วมกับ 28 องค์กรประชาธิปไตย ทีม.ธรรมศาสตร์

สมัชชาคนจนจัดที่มรณรังค์ชี้แจงชาวกรุงเทพฯ มีผู้สนใจและให้การสนับสนุนบริจาคกว่า 20,000 บาท

สมัชชาคนจนส่งตัวแทนไปร่วมงานเสาศพวีรชนผู้ล่วงลับ ที่ภูซาง จ.หนองบัวลำภู

30 มีนาคม

สมัชชาคนจน จัดพิธีมอบประกาศเกียรติบัตร ให้กับนักเรียนโรงเรียนการเมือง 100 คน และสสร.คนจน 125 คน เพื่อเป็นเกียรติประวัติในการสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนการเมืองคนจน และการมีส่วนร่วมในการขกร่างรัฐธรรมนูญฉบับคนจน ที่เวทีหมู่ 1

31 มีนาคม

-สมัชชาคนจนออกแถลงการณ์ ฉบับที่ 48 เรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีทบทวนคำสั่งอัยยศ ให้เหยียดบ้านเหินบ้านาญพ.อ.ณรงค์ กิตติขจร ทหารราชย์ผู้เข่นฆ่านักศึกษาประชาชนจากเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 และควรสืบทอจดเนตนามณ์ โดยบรรจุเป็นหลักสูตรและสร้างอนุสาวรีย์วีร

ชน คำสั่งดังกล่าวเป็นเรื่องไม่สมควรอย่างยิ่ง ทั้งที่ควรเร่งแก้ไขปัญหากรณีเชื่อนสิรินธร จ.อุบลราชธานี ที่ถูกจับไล่ต้อนจากที่ทำกินในสมัยเผด็จการ

-นักเรียนโรงเรียนการเมืองกว่า 300 คน เดินทางไปร่วมฟังปาฐกถาของสถาบันไทยคดีศึกษา ที่ ม.ธรรมศาสตร์ โดย อ.สุลักษณ์ ศิวรักษ์

เมษายน 2540

1 เมษายน

-กรม.มิมติเห็นชอบผลการเจรจากลุ่มปัญหาป่าไม้ที่ดิน กรณีป่าสงวนแห่งชาติ 2 กรณี

-กรม.มิมติเห็นชอบผลการเจรจากลุ่มปัญหาเชื่อนกรณีฝ่ายรามีสโล จ.ศรีสะเกษ ตามผลการเจรจาวันที่ 6 มีนาคม 2540 และให้นายอดิศร เพียงเกษ เสนอเรื่องให้กรม.พิจารณาเรื่องการช่วยเหลือพร้อมกับกรณีเชื่อนสิรินธร และเชื่อนปากมูล

-ทีมรณรงค์สมัชชาคนจน ประกอบด้วย กลุ่มภูหลวงแดง กลุ่มแมคตา กลุ่มอีสานพลัดถิ่น กลุ่มนักเรียนโรงเรียนการเมือง สสร.คนจน และทีมเวทีสัญจร ออกรณรงค์บริเวณหน้างานภาษาชก โดยการแจกเอกสารเผยแพร่ ทำไมสมัชชาคนจนจึงชุมนุมอย่างยืดเยื้อ มีการปราศรัยชี้แจงปัญหาต่าง ๆ และตั้งกล่องรับบริจาค ได้รับความเห็นใจจากชาวกรุงเทพมหานครเป็นอย่างดี มีผู้บริจาค 13,138.50 บาท

2 เมษายน

-ทีมรณรงค์สมัชชาคนจน รณรงค์บริเวณหน้างานภาษาชก ได้ยอดบริจาค 12,921.75 บาท วันถัดมาได้ยอดบริจาค 30,939.50 บาท

4 เมษายน

-ตัวแทนสมัชชาคนจน 500 คน ยื่นหนังสือขนาดกว่า 1 เมตร ถึงนายกรัฐมนตรี ที่หน้าทำเนียบรัฐบาล ทวงถามกรม.ที่ไม่พิจารณาเห็นชอบผลการเจรจากกรณีเชื่อนรามีสโล จ.ศรีสะเกษ เพียงแต่รับทราบ โดยอ้างว่าให้รอพิจารณาพร้อมกับเชื่อนปากมูลและเชื่อนสิรินธร จ.อุบลราชธานี

-การเจรจากกรณีเชื่อนสิรินธร และเชื่อนปากมูล จ.อุบลราชธานี ยังไม่สามารถหาข้อยุติ จึงเลื่อนการเจรจาไปหลังวันสงกรานต์

-ทีมรณรงค์สมัชชาคนจน รณรงค์บริเวณหน้างานภาษาชก ได้ยอดบริจาค 33,781.50 บาท วันถัดมาได้ยอดบริจาค 57,076.25 บาท

5. เมษายน

- สสร. คนจน และนักเรียนโรงเรียนการเมือง ส่งตัวแทน 50 คน ร่วมการสัมมนาอนุรักษ
โบราณสถาน ที่จ.อยุธยา จัดโดยสสร.จ.อยุธยา

- กรมการศึกษานอกโรงเรียนจัดพิธีมอบเกียรติบัตรผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตรการนวดแผน
โบราณรุ่นที่ 3 จำนวน 30 คน ที่เวทีหมู่ 1

6. เมษายน

สมัชชาคนจน จัดพิธีรับเสด็จและถวายบังคม เนื่องในวันจักรี มีการรำถวายพระพร ที่ลาน
พระบรมรูปทรงม้า

8 เมษายน

- ความล่าช้าในการแก้ปัญหาทำให้สมัชชาคนจนตัดสินใจปิดล้อมทำเนียบ ปิดประตูห้ามคน
เข้า-ออกเป็นเวลากว่า 2 ชั่วโมงเพื่อขอเปิดเจรจากับนายกรัฐมนตรี

- เครือข่ายเกษตรกรภาคเหนือนำผู้ร่วมชุมนุมราว 5,000 คน ปิดศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่
โดยส่งจดหมายเปิดผนึกถึงนายกรัฐมนตรี ผ่านผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ในนามเครือข่ายกลุ่ม
เกษตรกรภาคเหนือจำนวน 111 หมู่บ้าน จาก 7 จังหวัด (เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ลำพูน ลำ
ปาง ตาก และกำแพงเพชร) มีข้อเรียกร้อง ให้กรม.มมต.เห็นชอบผลการเจรจาแก้ไขปัญหาคมน. ที่
คาดว่าจะนำเข้ากรม. ในวันนี้ ให้เร่งแก้ไขปัญหาผู้ได้รับผลกระทบจากการสร้างเขื่อนในภาคเหนือ
และปัญหาสมัชชาคนจนโดยด่วนที่สุด

- นายกรัฐมนตรีรับปากเจรจากับสมัชชาคนจนในวันที่ 11 เมษายน

9 เมษายน

- สมัชชาคนจนออกแถลงการณ์ฉบับที่ 50 คนจน คนรวย ไม่เว้นแม้แต่นายกรัฐมนตรี เมื่อ
พูดแล้ว คำพูดเป็นนายคน 75 วัน แก้ได้ 67 เรื่อง / 1 วัน จะแก้ 54 เรื่อง ไม่น่าเป็นไปได้ เริ่มนับ
ถอยหลังเส้นตาย 29 เมษายนนี้ เหลือเวลา 21 วัน

- สมัชชาคนจนแถลงข่าวจะจัดงานมหาสงกรานต์ ที่หมู่บ้านคนจน อย่างแน่นอน และขอ
ขอบคุณรถบัสที่รัฐบาลได้จัดให้เมื่อวานนี้ แต่ไม่มีคนขึ้น

- ทีมรณรงค์สมัชชาคนจน รณรงค์บริเวณสนามหลวง ได้ยอดบริจาค 2,395 บาท

10 เมษายน

นายสมัคร สุนทรเวช รองนายกรัฐมนตรี แจ้งความน.ส.วนิดา ดันติวิททยาพิทักษ์ ที่ปรึกษา
สมัชชาคนจน ขอให้ทำให้อุบัติเหตุเกิดขึ้นที่สถานีตำรวจดุสิต ขณะที่ชาวบ้านสมัชชาคนจน 4 คน
แจ้งความนายสมัคร สุนทรเวช ขอให้ทำร้ายร่างกาย

สมัชชาคนจนออกแถลงการณ์ ฉบับที่ 51 ตอบโต้การสัมภาษณ์ของนายเสนาะ เทียนทอง ว่า การปิดทำเนียบ(2 ชั่วโมง) เป็นการออฟไซค์(ล้าหน้า) ระบุว่า สิ่งที่ทำไป เนื่องจากชุมนุมมา 75 วัน รวม 1800 ชั่วโมง ไม่ออฟไซค์ และต้องการถามนายเสนาะว่า ผู้นำนักกรณรรทุกจาก 21 ต้น เป็น 28 ต้น ออฟไซค์หรือไม่ ส่วนนายสมัคร สุนทรเวช รองนายกฯ แจ้งข้อหาหมิ่น ทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียง นำแปลกใจมีอะไรให้เสื่อมเสีย

ทีมรณรงค์สมัชชาคนจน รณรงค์บริเวณท่าช้าง ทำพระจันทร์ ได้ยอดบริจาค 6,668.50 บาท
11 เมษายน

-เปิดการเจรจาแก้ไขปัญหสมัชชาคนจน โดยมีนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน นายโกศล พลกุล นายจาตุรนต์ ฉายแสง นายประวัฒน์ อุตตะโมต นายเอกพร รักความสุข นายมานะ กุสกูล ผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ร่วมประชุมกับตัวแทนสมัชชาคนจน 30 คน ที่ห้องสีเขียว ตึกไทยคู่ฟ้า

ผลการเจรจา มีแนวทางการแก้ไขปัญห ดังนี้

1.ป่าไม้ที่ดิน นายกรัฐมนตรีจะนำเรื่องเสนอกรม. ให้ความเห็นชอบภายในวันที่ 29 เมษายน 2540

1.1.กลุ่มปัญหาป่าไม้ที่ดินภาคเหนือ

1)ให้ตั้งคณะกรรมการพิสูจน์สิทธิว่าอยู่มาก่อนหรือหลังการประกาศพื้นที่ป่าอนุรักษ์หรือไม่ ถ้าอยู่มาก่อนให้รับรองสิทธิที่มั่นคง ตกทอดทางมรดกแก่ทายาทและห้ามจำหน่ายจ่ายโอนไปยังบุคคลอื่น

2)ในระหว่างการดำเนินการตามข้อ 1) ให้ยุติการอพยพไว้ก่อน

3)ถ้ามีการบุกรุกพื้นที่ใหม่ หรือเป็นการทำลาย หรือกระทบต่อการรักษาป่า จะมีการดำเนินการตามกฎหมายอย่างจริงจัง

4)จะจัดประชาพิจารณ์ในร่างพรบ.ป่าชุมชน ตามที่กรม.ได้รับหลักการสมัชชาคนจน เพื่อให้ได้ข้อสรุปเสนอต่อรัฐสภาในสมัยประชุมต่อไป

1.2.กรณีปัญหาการขูดรีดความเสียหายจากโครงการดำเนินงาน คจก. หากประชาชนได้รับความเสียหายจากโครงการ รัฐต้องชดเชย

1.3.กรณีปัญหาป่าไม้ที่ดินภาคอีสานที่ยังไม่ได้เจรจาหรือเจรจาลแล้วแต่ยังไม่ได้ข้อยุติ นายกรัฐมนตรีได้สั่งการให้เปิดการเจรจา เพื่อหาข้อยุติโดยเร่งด่วนเพื่อให้สรุปเรื่องนสนอกรม. ให้ความเห็นชอบอย่างช้าที่สุดภายใน 29 เมษายน 2540

2.กลุ่มปัญหาผลกระทบจากการสร้างเขื่อน

2.1.เขื่อนปากมูล เรียกร้องให้จัดที่ดินผู้รับผลกระทบไม่สามารถประกอบอาชีพประมงครอบครัวละ 20 ไร่ จำนวน 3,301 ครอบครัว

ที่ประชุมมีข้อสรุปให้นายอดิศร เพียงเกษ ตั้งคณะทำงานพิจารณาจำนวนครอบครัว และจำนวนที่ดินที่จะจัดสรร แนวทางการได้มาซึ่งที่ดิน แนวทางแก้ไขปัญหาในกรณีที่ไม่สามารถจัดหาที่ดินรับรองให้ได้เพียงพอ เสนอต่อที่ประชุมกลุ่มปัญหาเขื่อน ให้ความเห็นชอบก่อนนำเสนอ กรม.

2.2.เขื่อนสิรินธร เรียกร้องให้จัดสรรที่ดินทำกินให้แก่ราษฎรผู้ได้รับผลกระทบจากเขื่อนสิรินธร 2,526 ครอบครัว ๆ ละ 15 ไร่

ที่ประชุมมีข้อสรุปให้นายอดิศร เพียงเกษ ตั้งคณะทำงานพิจารณาการจัดการจัดหาที่ดินให้เป็นไปตามแนวทางการเจรจากรณีเขื่อนสิรินธร เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2540 ที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ เสนอที่ประชุมการเจรจาปัญหาเขื่อนให้ความเห็นชอบก่อนนำเสนอกรม.

2.3.เขื่อนราษีไศล ที่ประชุมมีมติให้นายอดิศร เพียงเกษ จัดทำเหตุการณ์จ่ายค่าชดเชยไร่ละ 32,000 บาท เสนอกรม.อีกครั้ง

2.4.กรณีเขื่อนที่ยังไม่ได้สร้างจำนวน 5 เขื่อน คือ เขื่อนโป่งขุนเพชร เขื่อนรับร้อ เขื่อนแก่งเสือเต้น เขื่อนลำโคมใหญ่ เขื่อนสายบุรี

2.4.1.ที่ประชุมเห็นชอบในหลักการว่าการก่อสร้างเขื่อนจะดำเนินการได้ก็ต่อเมื่อได้มีการพิจารณาอย่างรอบคอบและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องหรือการทำประชาพิจารณ์เพื่อประกอบการพิจารณาและได้รับความเห็นชอบจากทุกฝ่าย

2.4.2.ให้พัฒนากระบวนการศึกษาและพิจารณาคัดสินใจ โดยประชาชนที่ได้รับผลกระทบมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน

2.4.3.ให้มีการพัฒนาสาธารณูปโภคและการบริการขั้นพื้นฐานในพื้นที่

-ทีมรณรงค์สมัชชาคนจน รณรงค์บริเวณอิมที่เรียล ลำโพง ได้ยอดบริจาค 22,183 บาท ที่อนุสาวรีย์ ได้ยอดบริจาค 4,583.50 บาท

-สมัชชาคนจนออกแถลงการณ์ ฉบับที่ 52 หรือของขวัญวันสงกรานต์ของรัฐบาล คือ แผนการมัดมือชก-ลอยแพ ระบุว่า การนัดประชุมวันนี้อาจเป็นแผนการรัฐบาลที่สร้างภาพมัดมือชกสมัชชาคนจนว่าเป็นฝ่ายคือถึงไม่ยอมกลับ จึงขอไว้ว่าลัยรัฐบาลล่วงหน้า หากมีพฤติกรรมเช่นนั้น

-สมัชชาคนจนแถลงตอบโต้ การฟ้องร้องของนายสมัคร สุนทรเวช ในข้อหาหมิ่นประมาท ทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงและเกิดการดูหมิ่นเกลียดชัง ว่า นำแปลกใจมีอะไรให้เสื่อมเสียหรือทำให้

เพิ่มการเกลี้ยขัง ขณะที่นายสมิคร ให้สัมภาษณ์ด้วยท่าทีเกรี้ยวกราดว่า “ไอโฆษกนะ มันต้องขึ้นศาลด้วย” จะดำเนินคดีนายนิติวัฒน์ ทรัพย์สมบูรณ์ โฆษกสมัชชาคนจน ด้วย

12 เมษายน

สมัชชาคนจนออกแถลงการณ์ฉบับที่ 53 เรื่องฉลองสงกรานต์หน้าท่าเนียบ

13-15 เมษายน

จัดพิธีมหาสงกรานต์ ที่หมู่บ้านคนจน หน้าท่าเนียบรัฐบาล โดยมีกิจกรรมต่าง ๆ ในระหว่างวันที่ 13-15 เมษายน 2540

-13 เมษายน การสงฆ์พระ ก่อเจดีย์ทราย การละเล่นต่างๆ อาทิ ผู้เฒ่าตีโป๊ ดิกอล์ฟ ปัดดาตีโป๊ การประกวดร้องเพลงสากล,ลูกทุ่ง การเต้นคลอกและวงดนตรีจากฝ่ายศิลป์ การประกวดเทพีสงกรานต์ รอบแรก มี 3 รุ่น อายุ 15-25 ปี, 25-40 ปี, 40 ปีขึ้นไป

ในพื้นที่ เจ้าหน้าที่ป่าไม้เข้าจับกุมนายอาบือ ปาสีทอง อายุ 45 ปี สมาชิกคน. บ้านขุนวิน หมู่ที่ 16 ต.แม่วิน อ.แม่วาง จ.เชียงใหม่ ในข้อหาบุกรุกพื้นที่เตรียมประกาศอุทยานแห่งชาติออบขาน โดยเจ้าหน้าที่ 3 คน ที่แนะนำตัวว่าเป็นเจ้าหน้าที่ป่าไม้เข้ากระชากกอเสื่อแล้วกล่าวว่า กำลังทำผิดกฎหมาย จากนั้นจะใส่กุญแจมือแต่นายอาบือไม่ยินยอม เจ้าหน้าที่ไม่พอใจชักปืนออกมาข่มขู่

เจ้าหน้าที่นำตัวไปยังที่ทำการอุทยาน ในระหว่างการสอบสวนได้กุมคอเสื่อ-ใส่กุญแจมือ เจ้าหน้าที่กล่าวว่าไม่ควรมาทำไร่ ให้ไปในเมืองหางานก่อสร้างทำคิกว่า และถามว่ามีเงินหรือไม่ ถ้าไม่มีก็ต้องเข้าคุก เพราะจะต้องถูกปรับราว 400,000 บาท หรือจำคุกประมาณ 6 ปี หลังการบันทึกปากคำให้เซ็นชื่อไว้เป็นหลักฐาน แล้วปล่อยตัวประมาณ 21.30 น. พร้อมกล่าวว่านี่เป็นแค่การตักเตือน

-14 เมษายน การรณรงค์หิ้วผู้หลักผู้ใหญ่ การละเล่นต่าง ๆ อาทิ การโหนกินขนมไข่ รังวิบาก มัดมือกินถั่ว บิดคากินกล้วย หัวล้านชนกัน เขยิบลูกโป่ง การสงฆ์พระ แก้อีคนตรี การประกวดร้องเพลงสากล,ลูกทุ่ง การประกวดเทพีสงกรานต์ รอบสอง

-15 เมษายน พิธีทำบุญตักบาตร พิธีบายศรีสู่ขวัญ การแสดงละคร ที่มานางสงกรานต์ ดลกดนตรี การประกวดเทพีสงกรานต์ การแห่นางสงกรานต์ การอัญเชิญพระขึ้น การประกวดร้องเพลงสากล,ลูกทุ่ง มอบรางวัลผู้ชนะเลิศ

16 เมษายน

สมัชชาคนจนออกแถลงการณ์ฉบับที่ 53 กรณีเจ้าหน้าที่ป่าไม้จับกุมชาวบ้านคนจน. ซึ่งให้เห็นว่า ข้อตกลงหลักการกับนายกรัฐมนตรีวันที่ 11 เมษายน ไม่ได้รับการปฏิบัติ เพราะพื้นที่ดังกล่าวเป็นชุมชนที่มีอายุกว่า 200 ปี มิใช่เป็นพื้นที่บุกเบิกใหม่ กำลังทำการพิสูจน์สิทธิ์ สมัชชาคนจนขอ

เรียกร้องพล.ชวลิต ขงใจยุทธ สั่งการข้าราชการให้ปฏิบัติตามข้อตกลง และให้นายสถิตย์ สวินทร อธิบดีกรมป่าไม้ สอบสวนลงโทษหน.อุทยานแห่งชาติออบขานและพวก

17 เมษายน

-กรม.มีมติเห็นชอบผลการเจรจาระหว่างสมาชิชาคนจนกับรัฐบาล โดยมี 4 หน่วยงานภาครัฐมนตรี เป็นประธาน ในวันที่ 11 เมษายน

-ทีมรณรงค์สมาชิชาคนจน รณรงค์บริเวณเขาวราช ได้ยอดบริจาค 7,149 บาท

18 เมษายน

-สมาชิชาคนจนสร้างอนุสาวรีย์คนจนเพื่อเป็นสัญลักษณ์ของผู้เสียสละเลือดเนื้อชีวิตในการต่อสู้เพื่ออนาคตที่ดีกว่าของสังคมไทย

19 เมษายน

ทีมรณรงค์สมาชิชาคนจน รณรงค์บริเวณวงเวียนใหญ่ ได้ยอดบริจาค 3,251.50 บาท

23 เมษายน

-สมาชิชาคนจนออกแถลงการณ์ฉบับที่ 57 ย้ำเตือน 29 เมษายนนี้เป็นวันสุดท้าย ระบุว่า การเจรจาหลังมีข้อตกลงหลักการไม่คืบ ทั้งยังมีการจับกุมสมาชิกสมาชิชาคนจนที่คัดค้านเขื่อนรับร้อ เมื่อวันที่ 17 เมษายน โดยตำรวจสภ.ท่าพระ จ.ชุมพร 3 คันรถ เข้าตรวจค้นบ้านเกือบทุกหลัง อ้างว่ามีของผิดกฎหมาย และจับกุมนายขำ บุญช่วย นายสำเนา อรัญตุก โดยไม่แจ้งข้อหาพร้อมเรียกเงินจากผู้ถูกจับกุม ขณะนี้คดีอยู่ที่ศาลจ.ชุมพร

25 เมษายน

สถานีโทรทัศน์ช่อง 11 และสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ถ่ายทอดสดการเจรจา กรณีเขื่อนที่ยังไม่สร้าง ที่ห้องประชุมชั้น 4 กระทรวงวิทยาศาสตร์ โดยมีนายอดิศร เพียงเกษ เป็นประธานการเจรจากรณีปัญหาเขื่อนสายบุรี บ.กะตุงง ต.กะระอ อ.รามัน จ.ปัตตานี พื้นที่ชุมชนมุสลิมเก่าแก่กว่า 200 ปี กรณีเขื่อนรับร้อ อ.ท่าพระ จ.ชุมพร พื้นที่พื้นผิวจากพายุเกย์ กรณีเขื่อนแก่งเสือเต้น อ.สอล จ.แพร่ อ.เชียงม่วน จ.พะเยา พื้นที่ป่าสักทองธรรมชาติที่สมบูรณ์และใหญ่ที่สุดในประเทศ อุทยานแห่งชาติแม่ยม กรณีเขื่อนโป่งขุนเพชร จ.ชัยภูมิ พื้นที่ป่าต้นลานใหญ่หนาแน่นที่สุดในจ.ชัยภูมิ เป็นอันดับ 3 ของประเทศ กรณีเขื่อนลำโดมใหญ่ อ.นาจะหลวย อ.เดชอุดม จ.อุบลราชธานี พื้นที่ป่าบุ่ง ป่าทาม พบน้อยมากในประเทศ

26 เมษายน

สมัชชาคนจนออกใบแถลงการณ์ฉบับที่ 57 ว่า คนจนที่รักษาป่าต้องอยู่ร่วมกับป่า ไม่ใช่ นายทุน-นักการเมือง-ข้าราชการกักดิน อย่าชะลอการจับกุมวีรสิทธิ์ สนามกอล์ฟ รุกป่า ส่วนมติ ครม.วิบากจร วันที่ 22 เมษายน ที่ อ.วังน้ำเขียว จ.นครราชสีมา สมัชชาคนจนมีข้อเสนอ ดังนี้

1. รัฐบาลต้องยอมรับสิทธิชุมชน
2. รัฐบาลต้องมีกระบวนการพิสูจน์สิทธิ์ที่ชัดเจน มีตัวแทนหลายฝ่ายร่วมเป็นคณะทำงาน
3. รัฐบาลต้องออกพรบ.ป่าชุมชนเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ
4. รัฐบาลต้องมีนโยบายกระจาย-จำกัดการถือครองที่ดิน-เก็บภาษีก้าวหน้า สนับสนุนการเกษตรอนุรักษ์ สร้างหลักประกันตลาดให้เกษตรกร

27 เมษายน

-สมัชชาคนจนออกแถลงการณ์ฉบับที่ 58 ศพที่ 10 สังกะแวความไม่จริงใจรัฐบาล อิกกิสพจึง จะแก้ไขปัญหา ระบุว่า การชุมนุม 3 เดือน สมัชชาคนจนเสียชีวิต 6 คน แห้งบุตร 3 คน ในวันนี้พ่อใหญ่อินตา ปิจฉิม ผู้เรียกร้องค่าเสียหายโอกาสโครงการคจก.ป่าดงลาน จ.ขอนแก่น เสียชีวิตลง

-สมัชชาคนจนแถลงประกาศไว้อาลัยพ่อใหญ่อินตา ปิจฉิม อายุ 61 ปี ผู้เข้าร่วมชุมนุมตั้งแต่วันที่ 25 มกราคม อยู่บ้านเลขที่ 122 หมู่ที่ 7 บ.โนนทองกลาง ต.สีชมพู อ.สีชมพู จ.ขอนแก่น ภรรยาชื่อนางมา ปิจฉิม มีบุตร 1 คน ชื่อ น.ศ.วีระพงษ์ ปิจฉิม ดูแลรักษาอยู่ที่บ้าน

28 เมษายน

-แถลงการณ์สมัชชาคนจนฉบับที่ 59 วัดดวงการเจรจาวันนี้ กลุ่มป่าไม้ที่ดินและกลุ่มเขื่อน เส้นตาย 29 เมษายน ความเสียหายที่เหลืออยู่ไม่มากต่อรัฐบาล เผลยการแก้ไขสุดเชิงซ้ำ 0.72 กรณี ต่อวัน พรุ่งนี้ครบเส้นตาย ทบมาตรการเข้มข้นแน่ เรียกร้องผู้ชุมนุมช่วยศพที่ 10 ก่อนส่งกลับ

กลุ่มป่าไม้ที่ดิน 87 กรณี (ถอน 4 กรณี) ครม.เห็นชอบแล้ว 48 ไม่สมบูรณ์ 2 รอเข้าครม. 13 วันนี้เจรจา 24 กรณี แบ่งเป็น กรณีป่าไม้ภาคเหนือ 19 กรณี กรณีค่าสูญเสียโอกาสโครงการ คจก. 2 กรณี กรณีอุทยานแห่งชาติภูผาแต้ม จ.อุบลราชธานี และยังไม่เจรจา 2 กรณี

กลุ่มเขื่อน 14 กรณี (ถอน 1 กรณี) เข้าครม.แล้ว 6 กรณี เขื่อนราษีไศล จ.ศรีสะเกษ และ เขื่อนสายบุรี จ.ปัตตานี รอเข้าครม. วันนี้เจรจา 6 กรณี เขื่อนปากมูล เขื่อนสิรินธร จ.อุบลราชธานี เขื่อนแก่งเสือเต้น จ.แพร่ เขื่อนรับล่อ จ.ชุมพร เขื่อนโป่งขุนเพชร และเขื่อนลำโดมใหญ่

นอกจากนี้ กลุ่มโครงการพัฒนาของรัฐ มีเรื่องรอเข้าครม. คือ การจ่ายค่าชดเชยโครงการ พัฒนาด่านช่องเม็ก จ.อุบลราชธานี กรณีศูนย์ราชการทุ่งคอนแก้ว จ.บุรีรัมย์ และศูนย์ราชการบ้านโพธิ์เขียว จ.สุพรรณบุรี ที่คณะกรรมการที่ตั้งขึ้นมีข้อสรุปแล้ว

-การสัมมนา "ปูจลา-วิธานาสมัชชาคนจน ครั้งที่ 1 ห้องกษัตริย์ศึก 2 โรงแรมโซลทวินทาวเวอร์ จัดโดย คณะรัฐศาสตร์ ม.ธรรมศาสตร์ และสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข โดยมีประเด็นต่าง ๆ อาทิ ทำไมต้องล้อมทำเนียบ เป็นความรุนแรงหรือไม่ จะมีกที่สามหรือไม่ ผู้เข้าร่วม อาทิ รศ.สุวิชัย หวันแก้ว จุฬาลงกรณ์ ดร.ชัชวัฒน์ สถาอานันท์ ม.ธรรมศาสตร์ ดร.เกษียร เตชะพีระ ม.ธรรมศาสตร์ และนายแพทย์ส.วิจัยสาธารณสุข

29 เมษายน

-สมัชชาคนจนออกแถลงการณ์ฉบับที่ 60 เรียกร้องให้ตั้งคณะกรรมการประสานงานติดตามแก้ไขปัญหาสมัชชาคนจน โดยนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน มีหน้าที่ควบคุมและเร่งรัดติดตาม คณะกรรมการกลุ่มปัญหาต่าง ๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ จะไม่ขึ้นตรงหรือเกี่ยวข้องกับสำนักงานการแก้ไขปัญหาราษฎร (สกร.) เนื่องจากใช้การบริหารตามระบบราชการรวมศูนย์ อันเป็นรูปแบบการแก้ไขปัญหาลักษณะพาชเรือในอ่าง

-สมัชชาคนจนประณามนายสุวิชัย รังสิตพล รมว.ศึกษาธิการ ที่ใช้อำนาจเผด็จการตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอ.สมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์ อาจารย์สถาบันราชภัฏนครราชสีมาและที่ปรึกษาสมัชชาคนจน ที่วิพากษ์วิจารณ์นโยบายปฏิรูปการศึกษาที่ล้มล้าง ครอบงำโดยระบบอุปถัมภ์ รวมทั้งการเป็นที่ปรึกษาสมัชชาคนจน และขอให้นายสุวิชัย ยุติพฤติกรรมดังกล่าวเพราะขัดต่อเสรีภาพทางวิชาการ และการพัฒนาระบบประชาธิปไตยที่ควรจะเป็น

-มติกรม.

-กรม.มีมติเห็นชอบผลการเจรจากลุ่มปัญหาป่าไม้ที่ดินรวม 37 กรณี จำแนกเป็น กรณีป่าอนุรักษ์ตามมติกรม. 2 กรณี ค่าชดเชยโครงการคจก. 2 กรณี ป่าอนุรักษ์ภาคเหนือ 19 กรณี 107 หมู่บ้าน ป่าอนุรักษ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 12 กรณี เสนอเพิ่มเติม 2 กรณี

-กรม.มีมติเห็นชอบผลการเจรจากลุ่มปัญหาเขื่อนที่สร้างแล้ว คือ กรณีเขื่อนสิรินธร เขื่อนปากมูล จ.อุบลราชธานี และฝายรามีสโล จ.ศรีสะเกษ ให้กระทรวงการคลังยกสร้างพรบ.จัดตั้งกองทุนช่วยเหลือราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากโครงการพัฒนาของรัฐ เขื่อนที่ยังไม่สร้าง 4 กรณี ให้ยุติการดำเนินการใด ๆ ไว้ก่อน จนกว่าจะมีข้อสรุปของคณะกรรมการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการ ส่วนเขื่อนสาขบุรี จ.ยะลา ให้ยกเลิกโครงการ

-กรม.มีมติเห็นชอบอนุมัติค่าชดเชย 47 ล้านบาท กรณีโครงการพัฒนาค่านช่องเม็ก ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ

30 เมษายน

-สมาชิกชนจนออกแถลงการณ์ฉบับที่ 61 มติกรม.ยังไม่ชัดเจน กลุ่มป่าไม้ที่ดิน กลุ่มโครงการพัฒนาของรัฐ และกลุ่มเขื่อน ผ่านความเห็นชอบ ยกเว้นเขื่อนปากมูลเขื่อนสิรินธร ขออนุมัติงบประมาณจัดซื้อที่ดินครอบครัพละ 15 ไร่ แต่กรม.มีมติให้ตั้งกองทุนจัดหาที่ดิน

-สมาชิกชนจนยื่นหนังสือถึงนายกรัฐมนตรีผ่านการเข้าพบนายชิงชัย มงคลธรรม เพื่อสรุปสาเหตุที่สมาชิกชนจนไม่ยุติการชุมนุม ดังนี้

1.กรณีศูนย์ราชการทุ่งคอนแก้ว จ.บุรีรัมย์ และบ้านโพธิ์เขียว จ.สุพรรณบุรี ไม่เข้ากรม. ทั้งที่นายสมาน ภูมกะกาญจนะ รับว่าจะนำเข้า

ผลการติดตาม นายสมาน ภูมกะกาญจนะ ส่งเรื่องให้กับนายกร ทัพพะรังสี เพื่อส่งสำนักเลขาธิการกรม. บรรจุงระเบียบวาระนำเข้ากรม.

2.การจัดตั้งกองทุนเขื่อนปากมูล เขื่อนสิรินธร มติกรม.ไม่ระบุระยะเวลา ที่มายงบประมาณ จึงขอให้นายกรัฐมนตรีสั่งการนายอำนาจ วีรธรรม ให้เจรจา ทั้งนี้ กองทุนต้องเป็นไปตามผลการเจรจา นั่นคือกองทุนจัดซื้อที่ดิน ไม่ใช่กองทุนกู้ยืมเงิน มีเงื่อนไขการจัดตั้งและใช้งบประมาณชัดเจน

ผลการติดตาม ชั้นตอน ระเบียบราชการ รวมทั้งงบประมาณที่ชัดเจนในการจัดตั้งกองทุน จะมีการหารือในรายละเอียด ภายใน 2 วันนี้

3.ขอให้นายกรัฐมนตรีประสานไปยังสำนักเลขาธิการกรม. เพื่อขอมติกรม.ที่เป็นทางการ ผลการติดตามจะเร่งรัดให้

4.การตั้งคณะกรรมการเร่งรัดติดตามการแก้ไขปัญหาให้เป็นไปตามมติกรม. ผลการติดตามจะแต่งตั้งคณะกรรมการ-เสนอกกรม.อังคารนี้

พฤหัสบดี 2540

1 พฤษภาคม

-สมาชิกชนจนออกแถลงการณ์ฉบับที่ 62 เรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีเจรจากับผู้ชุมนุมวันพรุ่งนี้ เพื่อยืนยันในการนำเรื่องเข้ากรม.วันอังคาร

-สมาชิกชนจนเรียกร้องให้ยกเลิกคำสั่งนายสุขวิช รังสิตพล สอบวินัยอ.สมเกียรติ พงษ์ไพบูลย์ที่ปรึกษาสมาชิกชนจน ที่ทำลายเสรีภาพวิชาการ เสรีภาพส่วนบุคคลและได้ส่งตัวแทนยื่นหนังสือถึงนายสุขวิช รังสิตพล ที่กระทรวงศึกษาธิการ เวลา 10.00 น. เพื่อให้ยกเลิกคำสั่งเผด็จการโดยด่วน

ในโอกาสวันกรรมกรสากลของประชาชนผู้ทุกข์ยาก กรรมกรคือชาวนาชาวไร่ ประมงพื้นบ้าน ผู้ล้มละลายจากการระบบทุนนิยมอุตสาหกรรม แรงงานเป็นสินค้าหรือทาสยุคใหม่ ทั้งๆที่แรงงานกรรมกรชาวนาชาวไร่ คือ ผู้สร้างสรรพลังให้มวลมนุษยชาติ สร้างสรรโลก แต่โลกกลับไม่ยกย่อง

2. พฤษภาคม

-ผลการเจรจาในกลุ่มปัญหาต่างๆ ผ่านการพิจารณาโดยกรม. สมัชชาคนจนเดินทางกลับ
-สมัชชาคนจนแถลงคำประกาศ หากรัฐบาลไม่ยึดสัจจะวาจา คือ การเริ่มนับถอยหลังเวลา
มหกรรมทวงสัญญาสมัชชาคนจนครั้งที่ 3 คำแถลงระบุว่า

“...การประชุมสันติวิธี 99 วัน คอกย่ำถึงรากเหง้าปัญหา นั่นคือ การพัฒนาประเทศภายใต้ยุทธศาสตร์ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ที่เร่งรัดการเอาเปรียบชาวนาชาวไร่ ผู้ใช้แรงงาน การทำลายทรัพยากร การโฆษณาชวนเชื่อของระบบทุนนิยม การชุมนุมประชาชนได้บังชี้ถึงการปฏิรูปรัฐราชการรวมศูนย์ ระบบรัฐสภาที่เป็นแหล่งช่อง สุมของนักแสวงประโยชน์ เราจึงมีอาจฝากความหวังกับนักการเมือง ผู้มองประชาชนเป็นเพียงฐานคะแนนเสียง

...ณ วันที่ 2 พฤษภาคมนี้ เราขอปฏิญาณร่วมกันว่า แม้จะมีม็อดริม.รองรับ แต่หากไม่ได้รับการปฏิบัติหรือล่าช้า เนื่องจากกรม.ไม่จริงจัง เหมือนกับที่ได้เคยให้สัจจะวาจาไว้ นั่นก็ถือได้ว่า รัฐบาลกำลังนับถอยหลังระเบิดเวลาสู่การประชุมครั้งที่ 3 ซึ่งรัฐบาลจะต้องเผชิญกับสิ่งที่ไม่คาดคิด...”

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นายประภาส ปิ่นตบแต่ง เกิดวันที่ 1 สิงหาคม 2505 ที่อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม สำเร็จการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนบ้านคลองสว่างอารมณ์ และจบชั้น ประถมปีที่ 7 โรงเรียนวัดจิวราย ซึ่งตั้งอยู่ในอำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐมทั้ง 2 แห่ง สำเร็จ การศึกษาปริญญาตรีรัฐศาสตรบัณฑิต และปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง คณะ รัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2526 และ 2533 ตามลำดับ และเข้าศึกษาต่อใน หลักสูตรปริญญารัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย